

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

5^E JAARGANG

WOENSDAG 10 NOVEMBER 1920

No. 254

INHOUD

Blz.

DE NIEUWE INDISCHE BELASTINGVOORSTELLEN II door <i>Mr. J. Gerritzen</i>	977
Suriname, enkele opmerkingen omtrent Verkeerswegen door <i>B. Heldring</i>	979
Een Adres inzake het Huurnivelleeringsfonds door <i>Ir. A. Plate</i>	980
Het Arrangement van Bern door <i>Mr. Dr. K. H. Corporaal</i>	982
Het Algemeen Belang en het Zeevervoer.....	983
Londensche Correspondentie.....	984
Index-cijfers	986
BOEKAANKONDIGING:	
Johan E. Elias: Het voorspel van den Eersten Engelschen Oorlog, bespr. door <i>Prof. Dr. H. Brugmans</i> ..	987
MAANDCIJFERS:	
Emissies in October 1920	987
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN	988—995
Geldkoersen. Effectenbeurzen.	
Wisselkoersen. Goederenhandel.	
Bankstaten. Verkeerswezen.	

INSTITUUT

VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

Algemeen Secretaris: *Mr. G. W. J. Bruins.*Assistent-Redacteur voor het weekblad: *D. J. Wansink.*

Secretariaat: *Pieter de Hoogweg 122, Rotterdam.*
Aangeteekende stukken: *Bijkantoor Ruige Plaatweg 37.*
Telef. Nr. 3000. Telegr.adres: *Economisch Instituut.*
Postcheque en girorekening *Rotterdam No. 8408.*

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in Nederland f 20,—. Buitenland en Koloniën f 22,50 per jaar. Losse nummers 50 cents.

Leden en donateurs van het Instituut ontvangen het weekblad gratis.

De verdere publicaties van het Instituut uitgaande ontvangen de abonné's, leden en donateurs kosteloos, voor zoover daaromtrent niet anders wordt beslist.

Advertentiën f 0,50 per regel. Plaatsing bij abonnement volgens tarief. Administratie van abonnementen en advertenties: *Nijgh & van Ditmar's Uitgevers-Maatschappij, Rotterdam, Amsterdam, 's-Gravenhage.*

8 NOVEMBER 1920.

In het algemeen was de geldmarkt de afgelopen week nog eerder iets vaster. De prolongatienoteering was, vooral in het midden der week, vast, zoodat tot 5 pCt. toe genoteerd werd en ook wissels waren slechts moeilijk te plaatsen. Alleen aan het einde der week was een kleine ontspanning merkbaar, waardoor de prolongatienoteering weder op 4½ pCt. kwam en wissels voor 4¼ genoteerd werden.

* * *

De wisselmarkt was deze week weder flauw. Bijna alle wissels liepen meer of minder terug. Als gewoonlijk maakten de dollars hierop weder een uitzondering. Was de koers de laatste weken, alhoewel

met vaste stemming, vrij stationnair, zoodat gedurende de maand October de stijging niet meer dan 5 of 6 cent bedroeg, deze week trad er plotseling een veel sterkere verheffing in en liep de koers op tot ca. 3,33, terwijl heden voor 3,38 werd verhandeld. Deze stijging vond plaats aan alle beurzen over de geheele wereld, niet alleen in Europa maar ook in Zuid-Amerika en Azië.

LONDEN, 6 NOVEMBER 1920.

De geldmarkt was deze week, in aansluiting aan het einde der vorige, niet zeer ruim; dit moet toegeschreven worden aan opheffing der kolenstaking, met daarmee gepaard gaande vraag naar geld, aan stortingen van belastingen en aankopen van schatkistwissels. Daggeld noteerde dan ook meestentijds 5 pCt., zeven-daagsgeld 5½ pCt.

In de disconto-markt was de handel rustig, op het einde der week werd het aanbod van wissels echter groot en er wordt een drukke handel tot het einde van dit jaar verwacht. Zuid-Afrika was aan de markt met 2 miljoen 6-maands-schatkistwissels, welke plaatsing vonden tegen 6¼—7 pCt. Voor 2-, 3-, 4- en 6-maands-wissels was de prijs 6% pCt., idem, idem en 6¼ pCt.

DE NIEUWE INDISCHE BELASTING-
VOORSTELLEN.

II.

Indië's financieele vooruitzichten voor de toekomst zijn echter van heel wat meer belang dan die voor het oogenblik, speciaal voor de houders der obligaties der in de laatste jaren uitgegeven Indische leeningen.

Hoe staat het nu met Indië's financieele vooruitzichten voor de toekomst?

Laten wij in de eerste plaats nagaan, wat de Minister van Koloniën in Zijne boven meergenoemde Memorie van Toelichting hierover zegt.

Zijne Excellentie begint met op pag. 5 en 6 hoopvol gestemd te zijn.

„Naar verwacht mag worden,” leest men t.a.p. „zal de op de bedoelde wijze uitgebreide inkomstenbelasting op den duur voldoende middelen in 's Lands kas doen vloeien, om in vereniging met de uit de overige belastingmaatregelen te erlangen baten het verbroken geldelijk evenwicht in den gewonen dienst te herstellen.”

Doch reeds op pag. 8 is deze hoopvolle stemming verdwenen en zegt de Minister met het oog op de feiten, zooals die er nu eenmaal zijn, het navolgende:

„Kan op goede gronden worden verwacht, dat, dank zij inzonderheid de baten, welke uit de voorgenomen belastingen van de buitengewone winsten mogen worden tegemoet gezien, voorzoover het loopende en het eerstvolgende dienstjaar betreft; het thans schromelijk verbroken evenwicht in den gewonen dienst zal worden hersteld, het behoeft geen betoog, dat niet bij voortdurende te rekenen zal zijn op de groote voordeelen, welke uit de thans voor Indië bij uitattek

gunstige conjunctuur voor de schatkist zullen voortspuiten.

Met het oog op *den tijdelijken aard* der winstcijfers van het tegenwoordig tijdsgewricht en de *onrustbarende gestadige uitzetting van de koloniale uitgaven* dringt onafwijsbaar zich de noodzakelijkheid op, dat tegelijkertijd voorzieningen worden getroffen, waaruit eene vermeerdering van inkomsten zal voortvloeien, die in mindere mate dan vorenbedoelde baten, van de wisselende marktprijzen der stapelproducten afhankelijk zal zijn."

Hier legt de Minister den vinger op de wonde plek. Want inderdaad zijn de koloniale uitgaven enorm gestegen; de zuivere gewone landsuitgaven, d.w.z. de gewone uitgaven, uitgezonderd die voor monopolies, producten en bedrijven, na aftrek van het bedrag der rechtstreeks tegenover uitgaven staande ontvangsten, stegen van f 220,2 miljoen in 1916 tot f 380,7 in 1919, terwijl de ramingen voor 1920 en 1921 respectievelijk f 388,5 miljoen en f 438,2 miljoen bedragen. Eene stijging derhalve van bijna 100 procent in vijf jaren tijds! Met recht mag de Minister deze gestadige stijging van vaste uitgaven onrustbarend noemen, omdat daartegenover niet staat eene evenredige stijging van normale vaste inkomsten; integendeel is de Regeering niet alleen genoodzaakt geweest om de belastingen, en bepaaldelijk die ten laste van de uitheemsche bevolking en het uitheemsch kapitaal, belangrijk te verzwaren (volgens staat II, behoorende bij bovengenoemde door de Indische Regeering gepubliceerde nota betreffende den toestand van 's Lands financiën, brachten de belastingen in 1918 f 123 miljoen op, terwijl haar opbrengst in 1920 geraamd wordt op f 230,9 miljoen), maar wat veel bedenkelijker is, het is der Regeering niet gelukt om tegenover de gestegen vaste uitgaven zich te verzekeren van eene daarmede overeenkomende vermeerdering van vaste inkomsten.

Met volkomen juistheid stelde de Minister in het licht, dat de tegenwoordige winstcijfers, en wel speciaal die van de suikercultuur, slechts van tijdelijken aard zijn, zoodat op den duur de schatkist niet kan rekenen op de groote voordeelen, die thans voor haar voortspruiten uit de momenteel voor de suikerproducten gunstige conjunctuur.

De Indische Regeering heeft in de laatste jaren de grove fout begaan, niettegenstaande zij daartegen herhaaldelijk zoowel in als buiten den Volksraad werd gewaarschuwd, om de dekking harer stijgende vaste uitgaven te zoeken, niet in stijgende vaste inkomsten, maar in buitengewone inkomsten van tijdelijken aard, die na korter of langer tijd moeten ophouden te bestaan.

Het is deze politiek, welke de heer Mr. H. 's Jacob, de uitnemende kenner van Indische toestanden en verhoudingen op economisch gebied, in de vergadering van den Volksraad van 18 December 1919 (Handelingen pag. 552) even scherp als juist gequalificeerd heeft als „eene Monte-Carlo-politiek, die de huishouding aan de speeltafel plaatst, waar een gelukkig toeval haar tijdelijk ruimte van middelen kan bezorgen, maar zij berooid achterblijft, wanneer het geluk haar den rug toekeert."

Doch de Indische Regeering bleef doof voor alle tot haar gerichte waarschuwingen. Eerst deed zij eene poging om het door haar bij de indiening der begroting van 1920 aan den Volksraad berekende tekort op den gewonnen dienst over 1914 tot en met 1919 ad f 75,4 miljoen te schuiven op rekening der oorlogsomstandigheden (pag. 6 der Memorie van Toelichting, eerste gewone zitting 1919 van den Volksraad onderwerp 1, stuk 6). Deze poging faalde; want uit de door de Regeering zelf verstrekte cijfers bleek afdoende, dat de door haar opgegeven crisisuitgaven over 1914 t/m. 1919 bedragende f 68,3 miljoen, ruim gedekt waren door, immers geringer waren dan de overschotten over 1913/1917, vermeerderd met de in 1919 ontvangen opbrengst der speciaal voor de dekking dier crisisuitgaven in het leven geroepen

oorlogswinstbelasting en met de hoogere opbrengst der inkomstenbelasting. Aan deze ruim gedekte crisisuitgaven kon dus het door de Regeering berekende voormelde tekort op den gewonnen dienst over 1914 t/m. 1919 niet geweten worden, doch wel aan eene gestie, die de gewone blijvende uitgaven voor 's Lands dienst opdreef ver boven het natuurlijk accres der middelen. Eene vergelijking der inkomsten en zuivere gewone uitgaven van het jaar 1912 met het jaar 1919 toont het volgende beeld (in miljoenen guldens):

	1912	1919	stijging.
Inkomsten	f 179,2	f 308,1	72 pCt.
Zuivere gewone uitgaven ..	„ 156,5	„ 380,7	143 „

De wanverhouding tusschen de vermeerdering van inkomsten en uitgaven springt te zeer in het oog, dan dat zij commentaar behoeft.

De Indische Regeering heeft de in Indië op hare gestie herhaaldelijk uitgeoefende kritiek trachten te weerleggen, door te zeggen, dat tal van nieuwe noden zich onweerstaanbaar opdringen en niet ter zijde kunnen worden gesteld zonder schade toe te brengen aan vitale volksbelangen, zoodat de Regeering niet als in eene particuliere huishouding de tering naar de nering moet zetten, maar in de eerste plaats zien moet naar wat men noodig heeft en daarna de nering daarmede in overeenstemming moet brengen (1ste gewone zitting 1919 van den Volksraad, Memorie van Antwoord (onderwerp 1, stuk 34) en Handelingen pag. 604).

Deze stelling is natuurlijk niet onweersproken gebleven, en De Directie der Nederlandsch Indische Escompto Maatschappij heeft in haar verslag over 1919 (pag. 7) de in kringen van handel, landbouw en nijverheid heerschende meening zeer juist weergegeven door het navolgende:

„Blijkens het regeeringsantwoord op in de afdelingen van den Volksraad gestelde vragen bij de behandeling in December 1919 van de supplettoire begroting, schijnt voor den Staat niet te gelden de algemeene grondregel, dat de uitgaven naar de inkomsten geregeld behooren te worden. De Staat, zegt de Regeering, kan zonder vitale volksbelangen te schaden, de toename der landsuitgaven niet tegenhouden. De weg naar het financieel moeras is geplaveid met zulke machtspreuken; doch naar ons oordeel moeten de stijgende begrotingscijfers evenzeer zorg baren als, en juist ten deele om, de onzekerheid op economisch gebied; en het vitaalste volksbelang schijnt ons toe de uitgaven te houden binnen de grenzen van de draagkracht der belastingplichtigen; anders lijdt het landscrediet, en al te zwaar belaste handel en industrie verlopen. Het zou jammer zijn, als de ontwikkeling dezer gewesten daardoor werd belemmerd."

De Directie der Nederlandsch Indische Escompto Maatschappij heeft gelijk. Inderdaad baren de stijgende uitgaven van den gewonnen dienst zorg, zooals ook de Minister van Koloniën in zijne Memorie van Toelichting op de door hem ingediende belastingvoorstellen zegt, vanwege de onzekerheid op economisch gebied, d.w.z. omdat op de inkomsten, die de schatkist thans kan verkrijgen bepaaldelijk uit de momenteel voor de suikercultuur buitengewoon gunstige conjunctuur, op den duur niet te rekenen valt. Het is heel gemakkelijk om te zeggen, dat men in de eerste plaats zien moet naar wat men noodig heeft en dan daarmede de nering in overeenstemming moet brengen, maar de Regeering heeft de nering niet in hare hand; zij is niet bij machte om de nering te laten opbrengen, wat zij verkiest. Ware dit wel het geval, had de Regeering de macht om zoovele middelen te scheppen, als zij telken jare noodig heeft voor hare stijgende uitgaven, dan ware de zaak al heel eenvoudig. Maar zoo staat de zaak er niet voor. De opbrengst der bedrijven van het Land kan niet willekeurig verhoogd worden en is afhankelijk van dezelfde factoren, die invloed uitoefenen op de resultaten van particuliere bedrijven. En bij het heffen van belastingen moet de Regeering noodwendig rekening houden met de draagkracht der belastingplichtigen; daarboven kan zij niet gaan. De Indische Regeering is dus niet in staat om

practisch uitvoering te geven aan hare stelling, dat de nering in overeenstemming moet worden gebracht met de tering, en daarom leidt hare financieele politiek der laatste jaren tot groote moeilijkheden, zoodra de thans voor sommige bedrijven heerschende buitengewoon gunstige conjunctuur voor eene normale zal hebben plaats gemaakt.

Welke zal nu de opbrengst zijn der voorgestelde nieuwe belastingen in een normaal jaar?

De Memorie van Toelichting beantwoordt deze vraag als volgt:

„De maatregelen, van welke eene nagenoeg standvastige vermeerdering van jaarlijksche inkomsten wordt tegemoet gezien zijn:

1e. de verhooging van de accijnzen van gedistilleerd, petroleum en lucifers	f 9.200.000
2e. de nieuwe en verhoogde uitvoerrechten voor zoover de heffing een blijvend karakter draagt	„ 9.030.000
3e. de verhooging van het tarief van invoerrechten	„ 11.623.000
4e. de verkeersbelasting	„ 3.000.000
5e. de verhooging van de inkomstenbelasting voor fysieke personen met inkomens boven f 36.000 's jaars	„ 1.500.000
6e. de verhooging van de belasting naar het jaarlijksch zuiver inkomen van rechts-personen van 4 pCt. tot 6 pCt.	„ 6.000.000
Tezamen	f 40.353.000

De opbrengst van de in te stellen belasting naar de extra-winst zal aan zeer belangrijke schommelingen onderhevig zijn, veroorzaakt zoowel door het karakter van het object dezer heffing als door het sterk progressief tarief, waarnaar zij zal worden berekend. Ook wanneer echter de marktpositie voor de Indische stapelproducten van dien aard is, dat over het algemeen niet meer dan normale winsten worden gemaakt, zullen — naar men mag aannemen — er steeds nog bedrijven zijn of afzonderlijke ondernemingen, die buitengewone winsten opleveren. Het voorkomen, in meerdere of mindere mate van bijzondere winsten, die door de hierbedoelde belasting worden getroffen, mag in zoover dus eveneens als een normaal verschijnsel worden beschouwd. In verband hiermede kan voor de belasting naar de extra-winst eene minimumopbrengst worden aangenomen, die onder alle omstandigheden zal worden verkregen, als hoedanig een bedrag van f 10 miljoen zeker niet te hoog zal zijn geraamd.

Het totaalcijfer van de uit de voorgestelde nieuwe middelen regelmatig te verwachten baten, kan derhalve op rond f 50 miljoen worden gesteld, zoodat nog een bedrag van f 63 miljoen wordt vereischt om, op den grondslag van de begroting voor 1920, het evenwicht in den gewonen dienst te herstellen.”

Het eerste resultaat derhalve van de wijze waarop de Indische Regeering gemeend heeft vitale volksbelangen te moeten behartigen, is een zeer belangrijk tekort op den gewonen dienst, zoodra de thans in sommige bedrijven heerschende hoogconjunctuur voor eene normale conjunctuur zal hebben plaats gemaakt. Hier komt nog bij, dat het door de Minister berekende tekort van f 63 miljoen berekend is op basis der begroting van 1920; stijgen de uitgaven, hetgeen onafwendbaar schijnt, daar eene algemeene verhoging der salarissen der ambtenaren voor de deur staat, dan zal het tekort op den gewonen dienst veel hoger worden dan f 63 miljoen.

Hoe moet hierin worden voorzien? De Memorie van Toelichting bevat te dezen aanzien slechts eenige vage beschouwingen, die niet het minste houvast bieden. Het heet, dat de verminderde koopkracht van het geld, die eene stijging der uitgaven heeft veroorzaakt, ook de inkomsten van den Staat zal doen rijzen; verder wordt gehoopt op stijging van inkomsten, doordat de producten, op te brengen door 's Lands bedrijven, misschien betere prijzen kunnen bedingen en doordat spoorwegen en posterijen ter wille der handhaving hunner rentabiliteit hunne tarieven zullen verhoogen. Aan deze verwachtingen heeft men echter niet veel, te minder, omdat, zelfs als zij verwezenlijkt worden, in het geheel niet valt na te gaan hoeveel meer inkomsten de Staat daardoor ver-

krijgen zal. Toch is het absoluut noodig, dat zoo spoedig mogelijk de vraag, hoe in het komend aanzienlijk tekort op den gewonen dienst zal worden voorzien, afdoend wordt beantwoord. Deze vraag is van de grootste beteekenis voor de houders der stukken der verschillende door Nederlandsch Indië uitgegeven leeningen, die, voorzoover de leening van 1915 betreft, over 25 jaren en overigens over 40 jaren loopen. Voor de houders van de stukken dier leeningen is het van overwegend belang te weten, hoe 's Lands uitgaven niet alleen op het oogenblik en in de allernaaste toekomst bij het bestaan van eene hoogconjunctuur gedekt zullen worden, maar ook hoe die dekking zal plaats vinden, wanneer die hoogconjunctuur, hetgeen onvermijdelijk is, binnen korteren of langeren tijd zal moeten plaats maken voor eene normale conjunctuur.

Ook voor de uitheemsche bevolking van Indië en het uitheemsch kapitaal, dat in Indië is belegd, is de afdoende beantwoording van de bovengestelde vraag van het grootste gewicht. De lasten, voortvloeiend uit de voorgestelde nieuwe belastingen moeten voor het overgrootste deel door hen worden gedragen; dat gaat, zoolang eene buitengewone hoogconjunctuur het maken van buitengewoon hoge winsten mogelijk maakt, maar gaat niet, wanneer dit laatste niet meer mogelijk is. Wat zal er nu gebeuren, wanneer er geen buitengewoon groote winsten meer gemaakt worden? Zal dan *coûte que coûte* van de uitheemsche bevolking en het uitheemsch kapitaal gevorderd worden, dat zij toch de middelen opbrengen, benodigd tot dekking van 's Lands enorm verhoogde uitgaven? en zullen dan de nu reeds hoge winstpercentages, die van hen geheven worden, opnieuw verhoogd worden? Dit zou neerkomen op een slachten van de kip, die de gouden eieren moet leggen; men mag dus aannemen, dat tot dezen maatregel niet zal worden overgegaan. Maar wat dan?

Misschien zal de behandeling der aanhangige belastingvoorstellen in de Staten-Generaal ons het antwoord op deze vraag brengen.

J. GERRITZEN.

October 1920.

SURINAME, ENKELE OPMERKINGEN OMTRENT VERKEERSWEGEN.

Naar men weet, is de gedeeltelijke opbreking van den spoorweg in Suriname op til, een maatregel karakteristiek voor het gebrekkig en onstandvastig inzicht, hetwelk de economische politiek ten aanzien van deze kolonie geleid — of niet geleid — heeft.

De spoorweg werd indertijd aangelegd om een goede verbinding met de binnenlandsche goudplacers daar te stellen. Het moge nu de vraag zijn, of deze bewegreden zonder voorafgaande, bevredigend verlopen exploratie der goudvelden de kostbare onderneming wettigde (ik was zelf destijds van meening, dat de spoorweg aangelegd moest worden) en de Surinaamsche goudwinning moge zóó weinig aan de verwachting beantwoord hebben, dat de lijn uit dien hoofde ten eenenmale onvoldoende inkomsten trok en jaarlijks veel geld aan de schatkist kostte, het Bestuur zal zich bezwaarlijk afdoende kunnen verdedigen tegen het verwijt, dat het veel naliet waardoor de spoorweg tot meerdere ontwikkeling der bovenlanden had kunnen strekken. Het is haast onbegrijpelijk, dat Suriname nog heden ten dage een behoorlijk wegenet mist en velen nog steeds meenen, dat de rivieren en het Saramacca-kanaal verbindingswegen vormen, welke het verkeer te land overbodig maken. Dit inzicht is zonder twijfel ook aanleiding geweest, dat men niet getracht heeft het nut en de rentabiliteit van den spoorweg door den aanleg van aansluitende of parallel loopende landwegen, te verhoogen. Het werd tot voor betrekkelijk korten tijd, nadat een halve eeuw ervaring met de heilzame uitwerking van landwegen op de ontwikkeling van het land in het naburige Britsch Guyana en een kortere, maar

even leerrijke ondervinding in onze Oost waren opgedaan, als iets als vanzelf sprekend beschouwd, dat landwegen in Suriname overbodig waren. Men schijnt thans eindelijk aanvechtingen te hebben, overstag te gaan en langzamerhand een net van bruikbare wegen voor karrenvervoer aan te leggen, doch daar „there is many a slip between the cup and the lip,” mag hier misschien nog wel eens gezegd worden, dat een aanzienlijke vermeerdering van bevolking, door de studie-commissie van het Surinaamsch Studie Syndicaat terecht als vóór alles noodig voor den opbloei van het land geacht, niet te verwachten is, zoolang men het kleine zoowel als het groote landbouwbedrijf niet de gelegenheid geeft tot snelle en gemakkelijke communicatie en af- en aanvoer naar de hoofdstad of naar de meest nabijliggende laad- en losplaats aan de rivier, of aan den spoorweg. Het vervoer te water beperkt de ligging der plantages en „grondjes” tot den waterkant en maakt er in economischen zin evenveel eilandjes van. Hoe voordeelig het vervoer te water voor grootere hoeveelheden goederen ook is, het is bij geringe hoeveelheden duurder dan de zelf gedragen of per as vervoerde last. Het is bovendien langzaam en afhankelijk van weer, wind en stroom en dus voor den kleinen man minder aantrekkelijk dan de landweg, inzonderheid, wanneer hij niet van huis uit waterlander is, zoals de Javaan en de Britsch-Indiër. Goede landwegen vergemakkelijken verplaatsing, vertier, verkeer, vestigingen en vergroten het cultuurgebied. Ik beschik niet over voldoende gegevens (daarvoor zou ik Suriname uit een minder lang geleden tijdperk moeten kennen) om te beoordeelen tot op welk punt de spoorweg loopt door een streek, welke zich thans door haar aansluiting aan het stadsgebied of de naburigheid van plantages tot betrekkelijk snelle economische ontwikkeling leent. Zeker is het, dat zonder steun van een eenvoudig wegensysteem de spoorweg als penetratiemiddel moet falen en even zeker is het, dat, afgescheiden van den spoorweg, er tal van streken van Suriname om betere verbindingen te land roepen en onder een ander bewind reeds lang bekomen zouden hebben. Wil men Suriname bevolken, dan moet men het eerst bewoonbaar maken. Het land is rijk genoeg om zonder andere kunstmiddelen dan van staatswege geleide en gesteunde immigratie omhoog gebracht te worden, mits men het niet het noodigste onthoude. Het is te hopen, dat bij de vervanging van den aftredenden gouverneur der kolonie de keus op een man zal vallen, uitgerust met een gezond inzicht in de economische behoeften van een tropisch gewest.

E. HELDRING

Amsterdam, October 1920.

EEN ADRES INZAKE HET HUUR- NIVELLEERINGSFONDS.

Door de Sociaal Technische Vereeniging van Democratische Ingenieurs en Architecten werd in October l.l. een adres aan de Tweede Kamer gezonden. Dit adres, waartegen wij bedenkingen inbrengen, luidde als volgt:

Geeft met verschuldigten eerbied te kennen het Bestuur van de Sociaal Technische Vereeniging van Democratische Ingenieurs en Architecten, goedgekeurd bij Koninklijk Besluit van 14 October 1904 No. 49;

dat adressant kennis heeft genomen van de verandering, welke door de Regeering bij Memorie van Antwoord in het Wetsontwerp tot wijziging van de Huurcommissie-Wet is aangebracht;

dat hij de thans voorgestelde redactie van Art. 5 der Huurcommissie-Wet een aanmerkelijke verbetering acht tegenover de eerstvoorgestelde en vooral met instemming heeft bemerkt, dat de Regeering als regel een billijke opbrengst van bestaande woningen mogelijk oordeelt, bij een verhooging van de huren met niet meer dan 50 pCt. boven den huurprijs, geldende voor de woningen op of laatstelijk vóór 1 Januari 1916:

dat hij echter betreurt, dat het wetsontwerp geen grondslag bevat voor een definitieve regeling van de woning-

huren, waarmede aan de bestaande onzekerheid en de daaruit voortvloeiende speculatie in woningen een eind zoude worden gemaakt;

dat hij van meening is, dat in het algemeen belang een definitieve oplossing moet worden verkregen, door een regeling, waarbij de huren van oude woningen, boven de billijke opbrengst als in Art. 5 thans voorgesteld, worden verhoogd met een bedrag voldoende om daaruit alle toeslagen op de nieuw te bouwen woningen te bekostigen, zoodanig dat *nivelleering van de huren van oude en nieuwe woningen kan worden bereikt*;

redenen waarom adressant zich tot Uwe Kamer wendt met het verzoek:

den Minister van Arbeid uit te noodigen een regeling te ontwerpen voor de nivelleering der huurprijzen van voor 1 Januari 1916 gebouwde woningen eenerzijds en van nieuw gebouwde of in de komende jaren nog nieuw te bouwen woningen anderzijds;

een en ander nader ontwikkeld in nevensgaande Toelichting.

Bovengenoemd adres was voorzien van een toelichting, welke hierbij in haar geheel wordt weergegeven:

De heerschende woningnood, een der ernstigste sociale verschijnselen van dezen tijd, kan alleen doeltreffend worden bestreden door een politiek, welke alle pogingen van belanghebbenden om voor zichzelf of hun groep voordeel uit den noodtoestand te verkrijgen, met strikte onpartijdigheid terugwijst. Dit geldt zoowel voor leveranciers van bouwmaterialen en voor bouwvakarbeiders, als voor de eigenaars van de bestaande woningen.

De Huurcommissie-Wet heeft, behoudens ontduikingen, tot nu de conjunctuurwinsten der woningeigenaars in vrij sterke mate beperkt. Ook in de thans door de Regeering voorgestelde gewijzigde redactie, is de mogelijkheid van huurverhoging vastgekoppeld aan de exploitatiekosten der woning en aan den staat van onderhoud, zoodat — mede door de in de wet opgenomen bovengrens voor de huurverhoging — in deze wijziging op zichzelf geen gevaar behoeft te worden gezien.

Zij bevat echter — hetgeen ook op pag. 5 van de Memorie van Antwoord wordt erkend — geen definitieve regeling voor de huurpolitiek in de toekomst.

Eenerzijds wordt door de Regeering erkend, dat met de thans voorgestelde regeling waarbij de huur lager blijft dan 50 pCt. boven de huren van 1 Januari 1916, de billijke belangen der huiseigenaren voldoende tot hun recht komen. Anderzijds echter staat het niet te loochenen feit, dat voor de toekomst gerekend moet worden op bouwkosten, die tenminste het *drievoudige* zullen bedragen van de kosten van overeenkomstige woningen vóór den oorlog gebouwd. Wordt dus te eeniger tijd de toestand van het vrije verkeer hersteld en worden de exploitatie-toeslagen op nieuwen bouw afgeschaft, dan zal men de huren der *oude* woningen, die reeds met ten naastenbij 50 pCt. verhoogd zijn, nog eens zien verdubbelen. Blijkbaar staat deze toestand der Regeering nog steeds als eenig perspectief voor oogen, waar zij in den aanhef van de Memorie van Antwoord vooral als motief van huurverhoging aanvoert de noodzakelijkheid, om het particuliere bouwbedrijf weder tot grooter werkzaamheid te prikkelen. Dit zou dan alleen kunnen geschieden door het prijsniveau van de oude woningen geleidelijk te laten oploopen tot loonende exploitatiekosten van nieuwen bouw.

Adressant nu, is niet van oordeel dat de bouw van woningen uitsluitend moet geschieden door de overheid of door vereenigingen, werkende op den voet van de Woningwet.

Hij is van meening, dat het woningtekort een zoo groot maatschappelijk kwaad is, dat *alle* krachten, die tot bestrijding daarvan benut kunnen worden, in het werk moeten worden gesteld.

Maar hij veroorlooft zich de opmerking, dat daartoe het middel in de Memorie van Antwoord bepleit, noch noodzakelijk, noch voldoende is.

Het is niet voldoende, omdat een zoo langzame verhoging van de huren, als door de economische omstandigheden geboden zal worden, een langdurig tijdperk beteekent, waarin de, door particulieren zonder subsidie gebouwde woningen, niet zullen kunnen concurreren met de vroeger gebouwde woningen.

Het is ook niet noodzakelijk, omdat het particulier initiatief door andere middelen (goedkope kapitaalverstrekking, toekenning van bouwpremies, toekenning van toeslagen op de exploitatie-tekorten) tot werkzaamheid kan worden geprikkeld.

Voor het particuliere bouwbedrijf, geheel zonder over-

heidssteun werkende, zal het ook na aanneming van deze wetswijziging, in afzienbaren tijd, niet mogelijk zijn den bouw van arbeiders- en middenstandswoningen ter hand te nemen.

Men blijft dus onder alle omstandigheden voor de naaste toekomst aangewezen op toelagen in verschillende vormen, waaromtrent zich trouwens in verschillende gemeenten reeds een zekere practijk heeft gevormd.

Deze toelagen zullen toenemen, naarmate de bestrijding van den woningnood vordert en adressant beseft ten volle de noodzakelijkheid een perspectief te openen of om deze te liquideeren of om ze op rationeële wijze te dekken.

Het is van uit dit gezichtspunt, dat hij de nivelleering van de huren bepleit. Bij aanvaarding van het Regeeringsvoorstel, zooals het thans ter tafel ligt, wordt in deze belangrijke kwestie geen uitspraak gedaan. De laatste circulaire van den Minister van Arbeid van 30 Juli j.l. belichaamt evenmin een bepaalde huurpolitiek. De daarin voorgeschreven huuropbrengst van 50, 60 en 70 pCt. van de exploitatiekosten, staat in geen verband met de huren welke door de gewijzigde Huurcommissie-Wet zullen ontstaan.

Tegenover deze onzekerheid, waarbij de speculatieve handel in huizen welig tiert, staat de gedachte van het Centraal Woningfonds. De bestrijding daarvan op pag. 3 van de Memorie van Antwoord acht adressant niet sterk, omdat de wenschelijkheid van dit fonds immers niet vastgekoppeld is aan enkele procenten meer of minder voor den huiseigenaar, maar wel aan het feit, dat het verschil tusschen loonende exploitatiekosten van oude woningen en loonende exploitatiekosten van nieuwe woningen zoo groot is, dat, wanneer de huren der oude woningen op het peil der nieuwe woningen worden gebracht, den huiseigenaars een winst van ontzaglijken omvang ten deel moet vallen.

Blijkens de in 1916 te Amsterdam gehouden woningtelling bedroegen de huren van 137.577 aanwezige woningen te zamen rond 37 miljoen gulden. De huren van alle woningen van het land kunnen op grond daarvan geschat worden op omstreeks 200 miljoen gulden per jaar in 1916.

Aannemende, dat een verhooging van 50 pCt. hierop gewettigd is voor meerdere onkosten en meerder inkomen voor den eigenaar, blijft een bedrag van 300 miljoen gulden per jaar over, dat den eigenaren meer dan dit bedrag in den schoot zou worden geworpen bij instelling van de prijzen van het vrije verkeer. Dit bedrag is grooter dan de uitgekeerde dividenden van alle in Nederland gevestigde Naamlooze Vennootschappen te zamen, welke blijkens de jaarcijfers in 1916/17 en in 1917/18 telkens niet meer dan 280 miljoen gulden beliepen.

Tegenover deze enorme bedragen moet de beteekenis van de, aan de uitvoering verbonden moeilijkheden niet al te zwaar worden gewogen. Deze zijn trouwens grootendeels te ondervangen, indien men overgaat tot een imperatieve heffing van den eigenaar, die deze vanzelfsprekend op den huurder zal mogen verhalen. Waar de overgrootste meerderheid der huurcontracten thans op zeer korten termijn wordt afgesloten, zal dit tot geen bezwaren aanleiding geven, mits een behoorlijke overgangstermijn worde in acht genomen en ontheffing worde verleend in die gevallen, waarin het bestaan van langjarige contracten, vóór zekeren datum afgesloten, tot onbillijkheden zou leiden.

Adressant is niet van meening, dat de onmiddellijke ten uitvoerlegging van een regeling als boven aangegeven urgent is; hij is wel zeer sterk overtuigd, dat het wenschelijk is, dat thans definitief worde uitgesproken, dat men deze wijze van oplossing de voorkeur geeft boven het geleidelijk herstel van de prijsvorming van het vrije verkeer. Hij maakt er bovendien opmerkzaam, dat ook langs dezen weg de woningmarkt kan worden vrijgelaten, zoodra de schaarschte is opgeheven. Want bij een juiste heffing der belasting zullen de oude woningen, waarop de belasting drukt, gelijk in prijs dienen te zijn aan overeenkomstige nieuwe woningen, die met toeslag worden geëxploiteerd.

Onze bedenking betreft de eenzijdigheid, welke aan de uitwerking van het pleidooi voor huurnivelleering ten grondslag ligt. Een eenzijdigheid welke verwordt als men vroegere publicaties van deze vereeniging kent. De wetenschappelijke grondslag, waarop geschriften van deze groep technisch-economen in den regel gefundeerd zijn en welke daaraan een bijzondere waarde verleende, is hier zoek.

Ons bezwaar richt zich niet tegen het denkbeeld van huurnivelleering. Dit denkbeeld is ongetwijfeld volle aandacht waard. Argumenten zijn bij te brengen, dat zonder een stelsel van nivelleering een vrije woningmarkt onbereikbaar wordt, omdat de chaotische

verwarring, welke anders in de huren blijft bestaan, den weg daarheen zal afsnijden. Maar onverdedigbaar is de daarbij bepleite belasting op huizenbezit.

Indien iemand practisch inzicht toont, is dat te prijzen, ook bij adviezen omtrent belastingzaken. Een theoretisch goed ontwikkeld belastingstelsel, waarmede in de practijk echter bij geen stukken de berekende opbrengst is binnen te halen, is waardeloos. Aan dit euvel lijdt het adres zeker niet.

Het moet in de practijk toch een vrij eenvoudige handeling zijn om met behulp van een gewijzigde huurcommissiewet een groot aantal miljoenen uit de zakken der huurders via die der huiseigenaren in de staatskas over te hevelen. Dit lijkt practisch wel uitvoerbaar. Ook is er op het eerste gezicht zeker iets aanlokkelijks in om belangrijke conjunctuurwinsten, door bezitters van huizen te maken — 300 miljoen 's jaars is niet te versmaden — geheel of gedeeltelijk in de staatskas te doen vloeien, om zodoende van de bijdragen-ellende bij nieuwen woningbouw af te komen. De gezichten van hen, die voor oplossing der woningbouwpuzzles staan, zouden zeker opklaren.

Maar voor ieder burger, wiens gedachten niet uitsluitend in het woningvraagstuk geabsorbeerd worden, treedt toch nog een andere vraag naar voren. Die vraag betreft de billijkheid. Men versta mij niet verkeerd. Ik zeg volstrekt niet dat er niet alle aanleiding kan bestaan om de bijzondere winsten, welke uit belangrijke huurverhoogingen van vóór den oorlog gebouwde woningen genoten kunnen worden, aan belasting te onderwerpen. Stel desnoods voor het maximum bedrag, dat uit een oogpunt van belastingstechniek daarvan geheven kan worden. Maar waarom speciaal de huiseigenaar? Waarom niet de bezitter van suiker-, petroleum- of scheepvaartandeelen, van een kantoorpand of bouwperceel, die door de bijzondere omstandigheden van deze tijden wellicht buiten eigen verdienste in enkele jaren rijk kan worden? Waarom speciaal deze huiseigenaren? Omdat door de Huurcommissiewet het maken van oorlogswinst hun destijds onthouden werd? Zoo ja, dan zouden zij naar den geest van de vroegere oorlogswinstbelasting getroffen moeten worden, maar niet naar een speciaal voor hen uitgekozen schema.

Wil men er een vredeswinst inzien, een winst als gevolg van de bijzondere omstandigheden in de periode na den oorlog gemaakt? Wil men deze belasten? Accord. Maar dan ook voor alle V.-weeërs.

Men behoeft, meen ik, geen deskundige op belastinggebied te zijn om de ongerijmdheid van het adres en de hieraan voorafgegane pogingen van dezelfde strekking in te zien.

Heeft, bij nadere bezichtiging, het adres nu nog wel den practischen kant, welke ik het in den aanvang toekende? Zou — met name — het scherp belasten van een bepaald soort winstmaken met vrijlating van ontelbare er vlak naastliggende gelijksoortige gevallen maatschappelijk geen bijzondere gevolgen hebben? Zouden de toch reeds bedenkelijke schommelingen van den waardemeter van panden en wel in het bijzonder van het deel dat als woning staat genoteerd, niet nog veel grooter wijfde verkrijgen? Zou het hypotheekwezen, dat toch reeds voor het woningbouwvraagstuk in een bedenkelijke phase komt, niet geheel van de kook raken?

Inderdaad, wie uit het huizenbezit alleen, als geheel afzonderlijk object, een groot bedrag in de schatkist wil brengen en dit vraagstuk wil behandelen, los van het verder maatschappelijke gebeuren, doet beter zijn lans voor socialisatie van het huizenbezit te breken. Wat hiervan terecht komt, kan hij lezen in een sterk gemotiveerd vonnis in het eerste nummer 1920 van het Tijdschrift voor Volkshuisvesting, van de hand van den heer Bakker Schut, merkwaardigerwijs ook de eerste ondertekenaar van het hier in beschouwing genomen adres.

HET ARRANGEMENT VAN BERN.

Binnen de omlijsting van artikel 15 van het laatste (1911) te Washington herziene Unieverdrag tot bescherming van den industrieelen eigendom, dat op 20 Maart 1883 te Parijs gesloten werd en thans 25 landen omvat, bestonden tot den zomer van dit jaar twee schikkingen met beperkte werkingssfeer, twee Unions restreintes. Beide kwamen op 14 April 1891 te Madrid tot stand; de eene, waar Nederland tot heden buiten gebleven is, heeft de bestrijding van de valsche aanduidingen van herkomst ten doel en telt thans negen landen, ¹⁾ de andere regelt de internationale inschrijving van de fabrieks- of handelsmerken en omvat 15 staten, waaronder sinds 1893 ook ons land. Daar is nu op 30 Juni j.l. eene derde schikking bijgekomen, die aanstonds door negen landen, Duitschland, Frankrijk, Nederland, Polen, Portugal, Tscheco-Slowakije, Tunis, Zweden (met reserves) en Zwitserland geteekend is en de instandhouding of het herstel van de door den grooten oorlog aangetaste rechten op den industrieelen eigendom beoogt.

Behalve door haar onderwerp onderscheidt zich deze nieuwe schikking van de beide voorafgaande door de ongebruikelijke, doch practische wijze, waarop zij tot stand is gekomen. Over hare bepalingen werd n.l. niet eerst beslist op een congres van de (in 1897 opgerichte) Association internationale pour la protection de la propriété industrielle, waar nieuwe voorstellen in den regel amptel besproken worden vóór zij bij de regeeringen aanhangig worden gemaakt, en evenmin was zij het resultaat van eene der periodieke conferenties van regeeringsafgevaardigden, die het Unieverdrag herzien en verbeteren moeten. Hare geboorte dankt zij aan het initiatief van het Internationaal Bureau te Bern, dat de voorloopige plannen maakte, deze vervolgens met inachtneming van de opmerkingen der Bureaux van de aangesloten landen verder uitwerkte en daarna, op 15 October 1919, eene circulaire in zee zond, waarin het doel en de hoofdbeginselen van een daarbijgaand ontwerp-verdrag nauwkeurig uiteen gezet werden. Dat ontwerp nu werd door de nationale Bureaux aan hunne regeeringen voorgelegd, die dus een concreet voorstel voor zich kregen, waarbij reeds zooveel mogelijk alle bezwaren, die in de onderscheidene landen tegen eene voor allen gelijklopende regeling zouden kunnen rijzen, ondervangen waren. Deze methode van werken maakte, dat de beraadslagingen van de vertegenwoordigers der regeeringen over de redactie van de verdragsartikelen kort konden zijn; zij bracht dus eene aanzienlijke tijdsbesparing mede, waardoor eene spoedige totstandkoming van het Arrangement bij voorbaat gewaarborgd was.

Tot die voorspoedige totstandkoming heeft verder medegewerkt, dat de schikking op de leest geschiedt werd van de bepalingen met betrekking tot hetzelfde onderwerp in de vredesverdragen met Duitschland (Versailles, 28 Juni 1919) en met Oostenrijk (Saint-Germain, 10 September 1919), voorzover deze geen bevoorrechtiging van de overwinnende partij inhielden. Bij die verdragen brachten de mogendheden de industrieele eigendomsrechten van de onderdanen der vroegere vijanden zooveel mogelijk in denzelfden toestand, als zij zich bevonden zouden hebben, indien er geen oorlog ware geweest; de rechten, die verloren waren gegaan, werden, zoo goed als dat ging, hersteld, degene, die tengevolge van den oorlog niet hadden kunnen ontstaan, zouden alsnog verkregen kunnen worden. Bovendien bewilligden zij echter in een laatste uitstel van alle termijnen, van welker inachtneming de verkrijging of de uitoefening dier rechten door Unieverdrag of de nationale wetten afhankelijk waren gesteld en die zij uit hoofde van den bijzonderen toestand elk voor zich reeds tot het einde van den oorlog hadden opgeschort. Ook de buiten den krijg gebleven landen hadden intusschen dergelijke uitzonderingsmaatregelen getroffen, waarbij in den regel over en

weer het reciprociteitsbeginsel toepassing vond. Zoo had ook Nederland, zelfs zonder wederkeerigheid te eischen, middelerwijl twee wetten (Stbl. 1916 Nos. 347 en 348) uitgevaardigd, waarbij de mogelijkheid geopend werd, dat alle in zijne Merkenwet en Octrooiwet genoemde termijnen, met uitzondering van die, welke op de behandeling van een geschil voor den rechter betrekking hadden, telkens voor een tijdsverloop van ten hoogste zes maanden hersteld of verlengd zouden worden; herstel van een termijn had volledig herstel van rechten tengevolge. De regelingen, die aldus door de staten ieder op zichzelf getroffen waren, hadden wel de groote lijnen van elkaar gemeen, maar weken daarentegen in onderdeelen aanzienlijk van elkander af; hoe nuttig zij voor hen, die door de bijzondere omstandigheden hunne belangen niet behoorlijk behartigen konden, ook waren, zoo konden zij toch niet verhinderen, dat uit de ongelijke behandeling onbillijkheden voortsproten, die slechts door gelijklopende bepalingen vermeden hadden kunnen zijn. Aan de regelen der vredesverdragen kleefde dat bezwaar wel niet, maar deze waren slechts toepasselijk op de verhoudingen tusschen de twee groepen van staten, die met elkander in oorlog geweest waren; betwijfeld kon desnoods nog worden, of zij ook zouden gelden tusschen de Unieleden, die aan de overwinnende zijde hadden medegevochten, onderling, maar in geen geval zouden zij van invloed kunnen zijn op de betrekkingen tusschen deze leden en de anderen, die onzijdig gebleven waren (Denemarken, San Domingo, Mexico, Nederland, Noorwegen, Spanje, Zweden en Zwitserland) en tusschen de onzijdigen onderling. Zoo rijpte het plan om eene regeling te treffen, die overwinnaars, overwonnenen en onzijdigen gelijkelijk zou omvatten en om uit de beide vredesverdragen, waarover reeds overeenstemming verkregen was, datgene over te nemen, wat bruikbaar was; dat door zulk eene regeling geen inbreuk op die verdragen gemaakt zou worden, heeft van den aanvang af vastgestaan en wordt ten allen overvloede in de nieuwe schikking uitdrukkelijk bepaald.

Drie punten regelt het Arrangement: de verlenging van den prioriteitstermijn, bedoeld bij artikel 4 van het Unieverdrag, de opschorting van den termijn, die in de verschillende landen in acht genomen moet worden bij de vervulling van de voorwaarden en formaliteiten, welke gelijkstelling met de onderdanen tengevolge hebben en de opschorting van de verplichte exploitatie.

Bij de verlenging van den prioriteitstermijn (art. 1) wordt, in tegenstelling tot het bepaalde bij artikel 4 (sub c) van het Unieverdrag geen onderscheid gemaakt tusschen de octrooien voor uitvindingen en de gebruiksmodellen eenerzijds en de teekeningen en modellen van nijverheid, benevens de fabrieks- of handelsmerken anderzijds. Alle termijnen toch, die op 1 Augustus 1914 (datum in het verdrag van Versailles als begin van den oorlog aangenomen) nog niet verstreken waren, die gedurende den oorlog zijn ingegaan en die hadden kunnen zijn ingegaan, indien er geen oorlog (waardoor de indiening eener aanvraag onmogelijk werd gemaakt) geweest ware, worden gelijkelijk met zes maanden verlengd, te rekenen van het tijdstip van inwerkingtreding van het Arrangement af. Die verlenging zal echter geen nadeel kunnen toebrengen aan te goeder trouw verkregen rechten van derden; zij, die rechten mochten bezitten, tegenstrijdig aan die, welke met een beroep op de verlenging gevraagd worden, mogen deze zonder stoornis blijven uitoefenen, hetzij in persoon, hetzij door de vertegenwoordigers of licentiehouders, aan wie zij deze vóór de inwerkingtreding van de schikking mochten hebben afgestaan. Aan de rechtbanken in de toegetreden landen blijft het overgelaten om dezen algemeenen regel toe te passen in overeenstemming met de beginselen van de nationale wetgeving; zoo zullen deze ieder voor zich hebben uit te maken, wat er in dit

¹⁾ [Zie pag. 738 van dezen jaargang. — Red.]

verband onder „goede trouw” verstaan moet worden.

Voorts wordt (art. 2) van de inwerkingtreding van de schikking af één jaar uitstel verleend, onvoorwaardelijk (dus b.v. niet tegen betaling van een verhoogden cijns) van alle termijnen, die de wetten der aangesloten landen bepalen voor het verrichten van alle rechtshandelingen om de op 1 Augustus 1914 reeds bestaande rechten te behouden of te vervolmaken, om de rechten te verkrijgen, die van dien laatsten datum af verkregen hadden kunnen zijn op grond van eene aanvraag vóór of gedurende den oorlog en om de rechten te herkrijgen, die gedurende den oorlog vervallen zijn, omdat de vereischte formaliteiten niet vervuld werden. De rechten, die derden intusschen te goeder trouw op een octrooi, gebruiksmodel, eene teekening of model van nijverheid verkregen mochten hebben, blijven daarbij weer intact; voor de fabrieks- of handelsmerken werd dit echter niet bepaald, omdat in het algemeen dezelfde merken niet door verschillende personen gelijktijdig gebruikt kunnen worden. In elk land afzonderlijk zal bepaald moeten worden ten aanzien van welke termijnen in het bijzonder het bovenstaande van kracht zal zijn; de tekst van het artikel heeft klaarblijkelijk slechts het oog op administratieve formaliteiten, niet op de termijnen, die betrekking hebben op de behandeling van geschillen voor den rechter. In de tweede plaats zullen de toegetreden landen ieder voor zich moeten en mogen uitmaken, of en tot wanneer derden tegen de verleening of de uitoefening van industriële eigendomsrechten op grond van dat artikel zullen mogen opkomen.

Eindelijk verlegt de schikking (art. 3) nog op twee verschillende wijzen den termijn, die in artikel 5 van het Unieverdrag met betrekking tot de vervallenverklaring van octrooien op grond van niet-toepassing werd gesteld. Vooreerst toch bepaalde zij, dat de tijd tusschen 1 Augustus 1914 en hare inwerkingtreding verstreken bij de berekening van de daar bedoelde drie jaar niet zal medetellen en ten tweede, dat het niet in toepassing gebrachte octrooi binnen twee jaar na hare inwerkingtreding niet vervallen verklaard zal mogen worden. Herstel van de reeds vóór 1 Augustus 1914 op grond van niet-toepassing vervallen octrooien vindt dus niet plaats. De landen, die een dergelijke termijn als voor de exploitatie van octrooien voor het ingebruiknemen van een merk gesteld hebben, zijn te dien aanzien aan dezelfde regelen gebonden.

Daar de schikking slechts een minimum van bescherming beoogt te geven, blijft ieder der tot haar toegetreden landen vrij om vrijgevinger bepalingen in het leven te roepen of bij verdrag met andere overeen te komen. Hare inwerkingtreding werd voor de landen, die haar binnen de (verplichte) drie maanden bekrachtigd zouden hebben, bepaald op den dag van het eerste depôt der bekrachtigingsoorkonden. Op 30 September j.l. werd de schikking dientengevolge van kracht voor Duitschland, Frankrijk, Polen, Tunis, Zweden en Zwitserland; bovendien trad zij echter in werking voor Engeland (dat een gewichtig voorbehoud maakte ten aanzien van den duur der termijnen van artikel 1 en 2) en voor Marokko, die nog vóór dien datum toegetreden waren. Voor die landen, wier bekrachtiging later mocht plaats vinden, zal 30 September eveneens het uitgangspunt der verschillende termijnen zijn. Daar het Arrangement slechts overgangsrecht inhoudt en uiterlijk op 30 September 1922 (art. 3) zijn kracht verliezen zal, werd nog bepaald, dat het daarna bij besluit van een conferentie van regeeringsafgevaardigden ingevolge artikel 14 van het Unieverdrag zal worden ingetrokken.

Door Nederland werd de schikking, die de goedkeuring van de Staten-Generaal behoeft, nog niet bekrachtigd. Intusschen trad hier te lande op 25 September j.l. eene wet (Stbl. 1920 No. 645) in werking, waarbij, met wijziging van de in 1916 gestelde voor-

schriften, de in de Octrooiwet genoemde termijnen nagenoeg in den geest van de schikking verlengd en hersteld werden. Onze wetgever heeft daarbij tevens de punten onder de oogen gezien, die de schikking aan de nationale wetten ter regeling overliet: de termijnen, waarop artikel 2 van toepassing zal zijn, werden daarin aangewezen — uitgezonderd werden die, welke op de behandeling van een geschil voor den rechter betrekking hebben — en tevens werd de oppositie geregeld. Gemist wordt daarin echter elke bepaling omtrent verlenging of herstel van den termijn, waarbinnen volgens artikel 50 der Octrooiwet met de toepassing van het octrooi een aanvang moet zijn gemaakt. Dit vindt echter zijne verklaring in de omstandigheid, dat onze Octrooiwet eerst in 1912 in werking is getreden en in 1917, toen er dus voor het eerst van vervallenverklaring van een octrooi op dien grond sprake had kunnen zijn, de oorlog als geldige reden voor het stilzitten van den octrooi- of licentiehouders kon worden ingeroepen. De bepaling van het Arrangement zal voor de beslissingen van den Octrooiraad ingevolge artikel 50 het richtsnoer moeten zijn.

Mr. Dr. K. H. CORPORAAL.

HET ALGEMEEN BELANG EN HET ZEE-VERVOER.

Voor iemand, die als niet-vakman nu en dan met het vervoer van personen en goederen over zee te maken heeft, biedt de lezing van het onlangs bij de Tweede Kamer der Staten-Generaal aanhangig gemaakte wetsontwerp tot herziening van ons zeerecht, gelegenheid om te constateeren, in welke mate — evenwel doorgaans in strijd met de geldende praktijk — aansprakelijkheid voor haar vervoer door de reederijen en ondernemingen, welke vaste en minder vaste lijnen exploiteeren, behoort te worden gedragen. Op tal van cognossementen en passagebiljetten komen onder de in dorso in microscopische letters gedrukte vervoersvoorwaarden — ne legantur — van vele der thans voorgestelde in ongunstigen zin afwijkende regelingen voor, welke de wederpartij wel verplicht is, desnoods ongelezen, te aanvaarden en welke dus thans buiten werking zullen worden gesteld.

Het is goed dat daaraan een einde komt en dat de ondernemers van zeevervoer doordrongen worden van het besef wat in billijkheid van hen mag en moet worden gevorderd.

Doch juist hieromtrent mist men in de nieuwe regeling bepalingen, waarbij het algemeen belang nauw betrokken is en welke, nu toch de grondslag van de wetgeving voor het zeevervoer opnieuw wordt gelegd en dus de bestaansvoorwaarden voor dit vervoer in nieuwe banen worden geleid, tevens overweging en omschrijving (zij het wellicht elders dan in het tweede boek van het Wetboek van Koophandel) zouden verdienen.

Grootendeels houden die voorschriften verband met de vraag wanneer men een lijn als een vaste lijn moet of mag beschouwen en of er van Overheidswege, en dus éézijdig in het algemeen belang, op het doen onderhouden van vaste lijnen invloed mag worden uitgeoefend. Men geve zich eens rekenschap van het belang dat Nederland bij zijne koloniën heeft en van de omstandigheid dat veel ambtelijke reizigers voor Landsrekening over zee moeten gaan. Daaronder verdienen in het bijzonder de aandacht militairen en gevangenen, omdat deze niet anders dan met onder Nederlandsche vlag varende schepen mogen worden overgebracht. Stel nu dat een Nederlandsche stoomvaartonderneming het geheel in eigen macht heeft te beslissen, of zij al dan niet als vaste lijn wil worden beschouwd en zich daardoor wil belasten met de grootere aansprakelijkheid voor haar vervoer, moet de Overheid dan toelaten, dat een onderneming, die in gewone omstandigheden een van onze koloniale havens liet aandoen, doch ter wille van het behoud van het karakter van losse vaart die haven van haar vaarplan schrapt,

geen gelegenheid meer zal geven om aldaar dringend noodige militaire detachementen over te voeren? Of moet het geoorloofd zijn, dat de directie van zoodanige onderneming op een bepaalde boot of voor een bepaalde reis weigert dergelijke detachementen mee te nemen?

Hoe moet het verder gaan met het vervoer van brievenmails? Ook hierin zijn de autoriteiten geheel afhankelijk van het welmeenen der stoomvaartmaatschappijen. Het is toch bekend dat dit vervoer thans op overeenkomsten berust tusschen Overheid en scheepvaartondernemingen, die daardoor tevens het karakter van vaste lijn hebben aangenomen. Doch hoe te handelen als een onderneming geen overeenkomst voor postvervoer wenscht te sluiten, om zich geheel vrij te houden? Wel geldt dan art. 29 der postwet, doch dergelijke onderneming is dan bevoegd voor eemaal of voor goed een of andere haven niet te doen aanloopen en dan blijft de postadministratie met haar brieven en pakketten zitten, al heeft deze het vervoer daarheen tegenover andere postadministratiën ook op zich genomen. En wat is er bijv. te doen tegen een ukase van een stoomvaartonderneming dat zij — met het oog op eigen inkomsten uit vrachtgoed — geen postpakketten wenscht te vervoeren, waarin zich edele metalen bevinden?

Hij die deze punten overwegen wil, beschouwe ook de techniek van onze spoorwegwetgeving. Het verschil in karakter behoeft hierbij in geen deele te worden voorbijgezien. Doch waar nevens de civielrechtelijke aansprakelijkheid van den ondernemer van een spoorwegdienst in dezelfde wet bepalingen voorkomen van de soort als hierboven bedoeld, waarbij in het algemeen belang beschikt wordt over den spoorwegdienst, daar komt de vraag naar de wenschelijkheid van aanvulling van het ontwerp-zeerecht van zelf op.

De geldelijke zijde van deze zaak moge in het midden gelaten blijven. Of dergelijk vervoer kosteloos, voor verminderden prijs of voor vollen vrachtprijs zal moeten geschieden, mag hier buiten bespreking worden gehouden.

Hoofdzaak is of de Overheid het recht moet bezitten en eventueel bij deze gelegenheid moet verkrijgen, om uit te maken wat vaste lijnen zullen zijn, welke plaatsen of havens deze lijnen zullen aanloopen en welk vervoer over die lijnen verzekerd moet zijn. Daarnaast vragen dan beoordeeling voorwaarden als die van goedkeuring van tarieven e.d., welke ook bij spoorwegvervoer zijn opgelegd, doch waaromtrent een outsider moeilijk oordeelen kan.

Daar in den regel geen concessiën aan stoomvaartondernemingen behoeven te worden gegeven en meestal ook geen subsidie-overeenkomsten dergelijke regelingen in het algemeen belang kunnen doen vaststellen, is de wetgever hier aangewezen om voor dat algemeen belang voldoende te waken. Het ontwerp-zeerecht heeft daar vrijwel geen aandacht aan besteed. Is dat met opzet of uit gewoonte, omdat het ook in het zeerecht van 1838 niet voorkwam? De tijden zijn evenwel ook hierin zeer veel veranderd. En waar aan het bedrijf van het zeevervoer een nieuwe grondslag wordt gegeven, verwaarlooze men dergelijke factoren niet.

LONDENSCHER CORRESPONDENTIE.

De mijnwerkersstaking; de verkiezingen voor de gemeenteraden; halfjaarlijkse bankcijfers; het herstel van den Britschen handel; de moeilijkheden der Australische banken; de wisselkoers op Zuid-Afrika; expansie van Lever Bros; de Anglo-Persian in Australië.

Onze Londensche correspondent schrijft ons dd. 6 November 1920:

The strike is over, but, unfortunately, not in a manner that is reassuring as to the future of the industry. Quite apart from the fact that the interim

method of wage payment is financially unsound, since it takes no account of the possibility of a fall in the export price, the strike was called off not because there was a majority in favour of resumption, but because the majority in favour of continuing the strike was not large enough. In other words, there is no very strong feeling at the back of these proposals. It is quite probable that the vote against acceptance would have been even greater than it was, were it not that the principle of a National Wages Board has been agreed upon. But this does not mean that anything has yet been settled, so far as the principle of wage-fixation is concerned. In view of the lack of favourable response, there is all too much reason to fear that when the owners and the men sit down to hammer out a scheme, there will be renewed trouble.

Inside the Federation also, the strike has left matters in a dangerous state. The old and tried leaders of the Federation are having the fight of their lives with the extremists, especially the extremists of South Wales. Here the younger men are pure Marxians, whose avowed policy is to make capitalism impossible by making the cost of working to the employers more and more expensive. The tension came to a head this week: it is announced that Mr. Vernon Hartshorn and Mr. William Brace, two of the most experienced of the South Wales leaders will take no further part in the proceedings of the National Federation, and it is rumoured that Mr. Brace intends to accept a Government post in connection with the new Department of Mines. This is usually the last refuge of an unpopular Labour leader, but Mr. Brace has played so great a part in the negotiations which have led to the present state of peace, that this withdrawal from the affairs of the Federation is a great disaster. The younger men are quite incapable of running the wage negotiations; and the enunciation of principles is not of much use when it comes to a question of complicated wage questions.

In any case, the men are going back to work, and so ends the blockade of the country for the time being. What have been the effects on the labour movement as a whole? I think that the strike has done a good deal to discredit „direct action”; the hasty action of the railwaymen was found to be an embarrassment rather than a help. The politicians in the party are realizing that each strike is likely to postpone the triumph of the party at the polls; and it is also being better understood that the action of the powerful unions not only inflicts loss upon the capitalists, but upon the weaker unions, by increasing the strain upon their funds.

The recent municipal elections tend to show that the tide of public opinion is not flowing so strongly in favour of Labour as was the case last year. It is always difficult to draw any conclusion from the municipal elections in this country: for it is usually only a minority of electors that takes the trouble to vote. Still, the net position is that Labour has gained about 70 seats and has lost 50, so that on balance their is gain, but by no means brilliant victory. What has damaged the Labour movement has been the rise in the rates, the increases of which are no longer paid directly by the landlord and loaded on the rent, but have to be paid by the tenant himself. The result is that large masses of workers have become aware for the first time of the existence of the rates, and have voted largely in order to save their pockets. The result is that the movement for rating reform is likely to be taken up by the labour movement much more energetically than before. Another feature of the elections was the co-operation of the middle-class parties against the labour party, in many places. This is a confirmation of the growing stratification of politics on class lines, for no-one, I imagine, will believe that the relatively few intellectuals who provide the Labour Party with memo-

randa and ideas weigh very much in the scale as compared to the solid battalions of the suburbs that tremble with mixed hatred and fear at the possibility of a labour government.

Your readers may like to see the comparative half yearly banking figures published by the Economist. The following particulars relate to the leading twelve Banks or Bank groups.

	June 30 in			
	1914	1918	1919	1920
	(million pounds stg.)			
Capital & Reserves	70.6	76.3	95.5	118.0
Acceptances & Endorsements ..	37.6	42.0	62.1	87.8
Deposits, Undivided Profits etc.	751.0	1355.7	1761.9	1867.4
Total	859.2	1474.0	1919.5	2073.2
Cash in hand & at Bank	116.7	256.9	341.2	300.9
Investments	115.4	299.8	340.2	385.2
Discounts, Loans & Advances *)	573.6	861.8	1163.4	1281.5
Cover for Acceptances, Premises, etc.	53.5	55.5	74.7	105.6
Total	859.2	1474.0	1919.5	2073.2

*) Including Call Money.

The check to the growth of deposits and loans between 1919 and 1920 will be noted, it is only about one third of that in the preceding period.

The Board of Trade Journal has been giving us some interesting information as to the position of British Trade, as compared to the pre-war position. So far as distribution is concerned, it shows that the pre-war distribution is again being approached.

Percentage Distribution of British Trade in

Market	1913	3rd 4th First Second Quart. Quart. Quart. Quart.			
		1918	1919	1920	1920
Europe. (Central & W.)					
Neutrals	9.7	20.5	18.1	16.2	13.5
Enemy Countries ..	8.6	3.0	2.5	1.8	2.0
Allies (excl. Russia)	11.1	28.2	23.5	22.8	17.4
S. en S. E. Europe..	5.7	8.3	11.9	9.9	9.4
India & Ceylon	14.2	8.6	10.7	12.4	14.5
Far East	9.7	7.1	8.3	7.7	10.7
Australasia	8.7	3.8	3.8	4.5	6.0
Africa	7.0	4.5	5.0	6.4	6.9
United States	5.6	4.9	5.1	7.1	6.2
South and Centr. America & West Indies	11.3	6.6	6.5	7.5	8.4

So far as quantities are concerned, British exports were the following ratios of the 1913 totals:

First six months of 1919	52	per cent.
Second six months do	73	"
First quarter, 1920	86	"
Second do	76	"
Third do	89½	"

The relation of German imports to unemployment was raised in the House of Commons, when an unsuccessful attempt was made to draw from Sir Horne an incriminating statement as to the connection between the two. However, the matter was probably only raised to „ginger up” the Government in the matter of key industries and anti-dumping measures. As a matter of fact, the published figures show no very alarming state of affairs, for the quantity of German imports is still much below the 1913 level, in most cases even so far as dyes are concerned, and, as Sir Robert pointed out, the increase here is due to the Reparation Deliveries stipulated for in the peace treaty. The figures in the Board of Trade Journal only give the quarterly average for 1913, so that it is difficult to draw proper comparisons. But the import of coal tar dyestuffs amounted in the September quarter of this year to 23.700 cwts. as against an average of 85.700 cwts. for 1913. Gloves and musical instruments are an exception to the general rule. But the total value in 1913 was £20 millions, and in 1920 £8¼ millions, which, taking into account the higher prices, points to a much lessened import, though no doubt the exchange has a good deal to do with the present decline in import value.

The difficulties of the Australian Banks in financing exports continue to attract much attention, and the matter is to be raised in Parliament next week. The situation is now complicated by counter charges against the Banks by the Australian Government, which seems to take up the attitude that the difficulties are entirely of the Banks' own making. The fact that the Government has allowed heavy exports of gold to the East, which is adduced by the Treasurer of the Commonwealth, is of course nothing but a red herring, for what the Banks want is the right to transfer their gold here, and the fact that new gold is being exported to the East is no consolation. The only alternative is for the banks to buy gold here, an expensive proceeding in these times, and one that would of course raise the price to the exporter, who would be forced to meet these higher charges indirectly. The suggestion that is being made in some quarters, that the English Joint Stock Banks should come to the assistance of the London offices of the Australian Banks is quite impracticable, in view of the strain on the resources which home demands are already creating.

The South African exchange shows no great signs of improving, to judge from the latest rates announced by the South African Banks. In London, the Banks will buy demand drafts at 5 per cent discount, being an increase of 1¼ per cent, the selling rates for T.T.'s being 3¼ per cent, and demand drafts 3½ per cent. The South African premium on London is 4½ selling, and 3½ buying, for telegraphic transfers. It remains to be seen whether the new Currency Bill will help to improve matters.

The expansionist policy of Lever Bros., the great soap and oil-nut firm, has achieved another triumph. Yesterday the shareholders of the African and Eastern Corporation, by an overwhelming majority, decided to approve of amalgamation with Lever Bros. For some time there was great opposition based on the inadequacy of the terms offered, but the amended scheme of Lord Leverhulme has evidently proved attractive enough. Lever Bros. are stated to be on the point of making a new issue; it is only a very short time ago that a large issue was made to the public, an issue which was said to have been completely successful.

There is no difficulty for the very large and successful firms to raise what capital they want, even in these times. This is proven by the immediate success of the issue of shares made by Selfridge & Co. this week. The rise of this store has been very rapid, and the general prosperity of the large department stores in recent years has been very considerable. The flood of new issues is being stimulated by the end of the coal strike, and the „Times” utters a useful note of warning to-day as to the character of some of the new „Note” issues.

The Anglo-Persian Oil Company and the Australian Government have now allowed the result of their negotiations to become known. The Anglo-Persian is to form and register a new refinery company, known as „The Commonwealth Oil Refineries, Ltd.”. One of the conditions of the formation, which has now been completed, was that the Australian Government should nominate three-sevenths of the directors.

The Floating Debt this week stands as follows:

	Oct. 30/20	Increase or decrease on previous week
Ways and Means Advances:		
From Bank of England £	56.250.000	£ 3.500.000 decrease
From Governm. Depts. „	185.114.000	„ 2.600.000 increase
Treasury Bills Outst. „	1.084.629.000	„ 8.625.000 increase
Total	£ 1.325.993.000	„ 7.725.000 increase

The Bank Return this week shows the following movements:

Public Deposits	£ 1.722.229 increase.
Other Deposits	„ 5.421.371 decrease.
Government Securities	„ 545.000 „
Other Securities	„ 2.191.401 „
Reserve	„ 902.425 „
Circulation	„ 849.245 increase.
Coin and Bullion	„ 53.180 decrease.

The proportion of reserve to liabilities has fallen to under 10 per cent, being one-eighth below that amount, a decline of three-eighths from last week. Fortunately, the Currency Note issue shows hardly any change, the expansion for the week being only £158.756.

The British prisoners in Russia being now released, or on the point of being released, the question of trade will presumably be resumed. A curious light was thrown upon certain dealings in Russian bank shares this week, when an action was brought in the English courts against one of the agents in this matter by one of his colleagues. It appears from this man's story that immediately after the Soviet Revolution, the British Government was concerned in an attempt to control the Russian Banks by large purchases of shares. The figures involved were on a very large scale, the amount stated in court being 15 million roubles.

The plaintiff was successful in obtaining the sum claimed, some £30.000.

INDEX-CIJFERS.

Groothandelsprijzen vertoonen aan het einde van October een groote vermindering, vergeleken met de vorige maand; het totale index-cijfer is 470 punten minder, daalde van 7645 tot 7175, staat thans slechts 16 pCt. boven het cijfer bereikt bij het sluiten van den wapenstilstand en is thans lager dan op het einde van Nov. 1919. Zooals uit onderstaande gebruikelijke — aan „The Economist” ontleende — tabel valt te zien, zou de daling gedurende October nog aanzienlijker geweest zijn, indien er geen scherpe stijging van de groep „granen en vleesch” had plaats gevonden.

Data	Granen en vleesch	Anderc voedings- en genotm.	Weefstoffen	Delfstoffen	Diversen: oliën, hout, rubber, enz.	Totaal	Algemeen index-cijfer
Basis (gemidd. 1901—5) ..	500	300	500	400	500	2200	100,0
1 Januari 1914	563	355	642	491	572	2623	119,2
1 April „	560	350½	626½	493	567	2597	118,0
1 Juli „	565½	345	616	471½	551	2549	115,9
1 October „	646	405	611½	472½	645	2780	126,4
Einde Dec. 1914	714	414½	509	476	686½	2800	127,3
„ „ 1915	897	446	731	711½	848½	3634	165,1
„ „ 1916	1294	553	1124½	824½	1112	4908	223,0
„ „ 1917	1286½	686	1684½	839½	1348½	5845	263,2
„ „ 1918	1303	782½	1805½	816	1337	6094	277,0
„ Jan. 1919	1287	782½	1618½	828	1335	5851	265,9
„ Febr. „	1288½	782½	1596½	818	1310½	5796	263,8
„ Mrt. „	1285	782½	1502	844½	1294	5708	259,4
„ April „	1306½	752	1512½	912½	1290½	5774	262,4
„ Mei „	1310½	776½	1643	931	1327	5988	272,2
„ Juni „	1338	800	1741½	937	1371½	6188	281,3
„ Juli „	1339½	805½	1854½	1033½	1417	6450	293,2
„ Aug. „	1380	822½	1877½	1040	1383	6503	295,6
„ Sept. „	1399	817½	1979½	1047	1344	6587	299,4
„ Oct. „	1412	838	2123	1064	1358	6795	308,9
„ Nov. „	1427½	866	2202½	1093	1396	6985	317,5
„ Dec. „	1441½	881½	2442½	1145	1453½	7364	334,7
„ Jan. 1920	1461	857½	2702½	1211½	1535½	7768	353,1
„ Febr. „	1454	886½	2951½	1253½	1614½	8160	370,9
„ Mrt. „	1508	914	2974½	1246	1709½	8352	379,6
„ April „	1498½	908	2938½	1232½	1654½	8232	374,2
„ Mei „	1484	981	2819	1295½	1619	8199	372,7
„ Juni „	1511	929½	2562	1289	1555½	7847	356,7
„ Juli „	1499	934	2594	1308	1541	7876	358,0
„ Aug. „	1438	927	2521	1302½	1554½	7743	352,0
„ Sept. „	1504	928	2362½	1311	1539½	7645	347,5
„ Oct. „	1560½	900½	1951½	1316½	1446	7175	326,1

Zooals uit de cijfers blijkt, is de daling hoofdzakelijk te wijten aan de groep „weefstoffen”, maar ook

de groepen „diversen” en „andere voedings- en genotmiddelen” hebben er toe bijgedragen, daarentegen zijn de eerste levensbehoeften tot het hoogste punt gekomen, dat — Juni van dit jaar was 1511 punten — tot dusverre werd bereikt. Delfstoffen zijn ook hooger dan zij tot nu toe zijn geweest. Onderstaande tabel geeft duidelijk het verloop der bewegingen van groothandelsprijzen in de verschillende groepen sinds het sluiten van den wapenstilstand weer. De prijzen aan het einde van November 1918 zijn gelijk 100 gesteld.

Data	Granen en vleesch	Anderc voedings- en genotm.	Weefstoffen	Delfstoffen	Diversen: oliën, hout, rubber, enz.	Totaal
Einde Nov. 1918 ..	100	100	100	100	100	100
„ Sept. 1919 ..	108	104	107	116	97	106
„ Dec. 1919 ..	112	113	132	126	104	118
„ Mrt. 1920 ..	117	116	161	138	123	134
„ Aug. 1920 ..	111	118	136	144	112	124
„ Sept. 1920 ..	117	119	128	145	110	123
„ Oct. 1920 ..	121	115	104	145	104	116

De stijging van de groep „granen en vleesch” is grootendeels oorzaak van een verhooging van 22 s. 6 d. per quarter van ingevoerde tarwe, nieuwe officieele prijzen, die op 18 October van kracht werden. Gerst is ook aanzienlijk hooger, haver daarentegen is gedaald. Rund- en schapenvleesch zijn beide iets hooger in prijs, maar varkensvleesch daalde een weinig. In de tweede groep der voedingsmiddelen zijn thee en koffie beide opnieuw gedaald, maar boter was een weinig hooger. In de groep „weefstoffen” zijn alle artikelen, met uitzondering van zijde, die dezelfde is gebleven, lager. Katoenprijzen zijn gedurende de eerste drie weken van de maand sterk gedaald, maar tegen het einde trad een krachtig herstel in. Toch zijn echter de prijzen nog ver beneden die van einde September, niet alleen van ruwe katoen, maar ook van katoenen garens. De oogstberichten uit de V. S. en de cijfers van geginde katoen waren de oorzaak van de daling van de prijzen van ruwe katoen.

De wolhandel blijft kalm. Vlas, dat sinds het einde van Juni onveranderd bleef, is sterk gedaald en hennep en jute zijn ook lager. In de groep „delfstoffen” is het eenige vermeldenswaardige feit, een verhooging van £2.15 s. van den prijs van lood; ijzer- en staal-prijzen zijn onveranderd, terwijl tin en koper eenigszins lager zijn. De groep „diversen” vertoont voor verschillende artikelen een aanzienlijke daling, petroleum en hout in de eerste plaats. Rubber bereikte een nieuw laagte-record.

Datum	Algem. index-cijfer van „the Economist”	Gem. ponden- denkoers over de afg. mnd.	Herleid algemeen index-cijfer.
1 Januari 1914	119,2	12,11¼	119,6
1 Januari 1915	127,3	11,78	124,1
1 Januari 1916	151,6	11,02	138,3
1 Januari 1917	223,0	11,68	215,6
1 Januari 1918	263,2	11,06	240,9
1 April „	266,6	10,395	229,4
1 Juli „	277,5	9,37	214,4
1 October „	283,5	9,86	228,1
1 Januari 1919	277,0	11,19	256,6
Einde Januari 1919	265,9	11,33	249,4
„ April „	262,4	11,535	250,1
„ Juli „	293,2	11,70	284,0
„ October „	308,1	11,06	282,1
„ Januari 1920	353,1	9,83	286,7
„ Februari „	370,9	8,985	275,9
„ Maart „	379,6	10,125	318,2
„ April „	374,2	10,65	329,9
„ Mei „	372,7	10,655	328,7
„ Juni „	356,7	10,905	322
„ Juli „	358,0	11,107	329,2
„ Augustus „	352,0	11,01	320,8
„ September „	347,5	11,21	322,5
„ October „	326,1	11,20¼	302,48

BOEKAANKONDIGING.

Johan E. Elias. Het voorspel van den Eersten Engelschen Oorlog. Den Haag, 1920.

Bij de firma Martinus Nijhoff verscheen dezer dagen een belangrijk boek van den heer Johan E. Elias. Hij noemde het „*Het voorspel van den Eersten Engelschen Oorlog*”. Eigenlijk is het meer de voorgeschiedenis dan het voorspel van het groote conflict, dat in 1652 tusschen de twee groote zeemogendheden uitbarste. Want wat de heer Elias hier geeft, is niet een korte episode als inleiding tot de Engelsche oorlogen, maar bestrijkt de geheele economische ontwikkeling van Engeland en Nederland, ongeveer sedert het midden der zestiende eeuw; soms wordt terecht ook nog wel naar oudere perioden teruggegrepen. Wij zien in dit boek, hoe de jonge Nederlandsche republiek de vangarmen van haar wereldhandel naar alle zijden uitstrekke, hoe zij op tal van plaatsen vastgreep wat Engeland tot dusverre bezat, hoe zij ook wel mis greep en zich misgreep en hoe zij daardoor in Engeland de stemming wekte van de bedreigde natie. Dat was natuurlijk niet steeds juist; dikwijls was ook Engeland de aanvallende partij en waren het de Nederlanden, die in hun oude rechten en gevestigde belangen werden bedreigd. Maar toch — het Engelsche volk voelde overal in de wereld de benauwing der Nederlandsche concurrentie en bereidde zich voor op weerstand. Die voorbereiding kon daad worden, zoodra Engeland den inwendigen politieken strijd te boven was. Zoodra de zwakke monarchie van Karel I is neergeworpen en een krachtig militair bestuur de teugels in handen neemt, kan Engeland den ouden vijand te lijf gaan.

Die voorgeschiedenis, die natuurlijk een latente strijd is als iedere vredesperiode, wordt uitvoerig en duidelijk door den heer Elias beschreven. In het eerste deel behandelt hij het Britsch-Nederlandsche antagonisme in Europa. Allereerst wordt de ontwikkeling beschreven van Nederlands handel en visscherij tot den eersten Engelschen oorlog en haar invloed op de buitenlandsche staatkunde der republiek. Vervolgens worden scheepvaart, nijverheid, arbeid en kapitaal nagegaan als factoren van het Nederlandsche imperialisme van de zeventiende eeuw. Dan wordt de ontwikkeling van den Engelschen handel onderzocht, voornamelijk dien met de Nederlanden, van Eduard III tot Cromwell. Ten slotte beschrijft de heer Elias het principiele conflict, waaraan een zware belangenstrijd ten grondslag lag en dat in de formules *mare liberum* en *mare clausum* tot uitdrukking kwam.

In het tweede deel wordt het Britsch-Nederlandsche antagonisme buiten Europa beschreven. Wij worden eerst ingeleid in den strijd der Nederlanden met de Portugeezen, Spanjaarden en Engelschen om de handelsheerschappij in den Maleischen Archipel. Dan onderzoekt de heer Elias de uitbreiding van de handelsheerschappij der Oost-Indische Compagnie in Oost- en Zuid-Azië en de zoogenaamde Westersche kwartieren, Voor-Indië, Perzië en Arabië. Vervolgens wordt de strijd der Nederlanders met de Portugeezen beschreven om het bezit van West-Afrika en Brazilië. Eindelijk wordt onze aandacht gevraagd voor de ontwikkeling der Nederlandsche en de Britsche kolonisatie in West-Indië en Noord-Amerika.

Uit dat overzicht van den inhoud is het duidelijk, dat het groote conflict tusschen de twee zeemogendheden de geheele wereld omspande. Het was een strijd als onze tijd heeft aanschouwd en tot een voorloopige oplossing heeft zien komen, die tusschen Engeland en Duitschland. Alleen met dit onderscheid, dat in de zeventiende eeuw Engeland en Nederland beide opkomende handelsnatiën waren, zoodat de een hier, de andere ginds de oudste brieven bezat en dus in zijn groeiende macht werd bedreigd. Bovendien is het duidelijk, dat zulk een algemeen conflict als een nationale tegenstelling moest worden gevoeld en dus

wel met de scherpe wapenen moest worden uitgeochten.

Uit ons overzicht blijkt ook nog, en dat wordt door de lezing van het boek telkens bevestigd, dat de heer Elias kon bouwen op tal van onderzoekingen van hem zelf en van anderen. Gelukkig is er in den laatsten tijd heel wat aan onze handelsgeschiedenis gedaan, zoodat de heer Elias de stof niet geheel uit het niet behoefde op te bouwen. Maar zijn groote verdienste is het al die zeer verspreide gegevens te hebben verzameld en te hebben verwerkt tot één geheel. Zoo is een boek ontstaan, dat zich wel aandient als het voorspel van den eersten Engelschen oorlog, maar dat feitelijk een compendium is der geschiedenis van onzen buitenlandschen handel. Dat compendium is zoo duidelijk van uiteenzetting, zoo correct van bouw en zoo solide van structuur, dat wij er goeddeels een belangrijk hoofdstuk van onze handelsgeschiedenis in kunnen begroeten. Dat laatste is vooral van belang, omdat wij eigenlijk toch nog geen economische historie van Nederland hebben, die aan de eischen der tegenwoordige wetenschap voldoet.

H. B.

ONTVANGEN:

Rapporten en Voorstellen betreffende de ontginning van woeste gronden in Nederland I, uitgebracht door de Commissie van Advies in zake ontginning van woeste gronden, ingesteld bij beschikking van den Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel van 23 April 1919, No. 9807.

The Danube, its historical, political and economic importance by Dr. Henry Hajnal. 's-Gravenhage, 1920.

MAANDCIJFERS.**EMISSIES IN OCTOBER 1920.**

Provinc. en Gemeentelijke leeningen f	44.398.500,—	zijnde:
Noord-Holland f	4.250.000,—	6 % obl. a 98½ %.
Noord-Brabant f	2.000.000,—	6 % obl. a 98¾ %.
Zeeland f	725.000,—	6½ % obl. a 100 %.
Dordrecht f	3.000.000,—	7 % obl. a 100½ %.
Arnhem f	6.000.000,—	7 % obl. a 100 %.
Delft f	1.400.000,—	7 % obl. a 100 %.
Hilversum f	1.500.000,—	7 % obl. a 100 %.
Baarn f	1.100.000,—	7 % obl. a 99¾ %.
Amsterdam f	15.000.000,—	7 % obl. a 100 %.
Breda f	1.500.000,—	7 % obl. a 100 %.
Rotterdam f	10.000.000,—	7 % obl. a 100 % (waarvan reeds geplaatst f 4.000.000).
Sittard f	2.000.000,—	7 % obl. a 100 %.
Bank- en Crediet-instellingen	50.000.000,—	zijnde:
Amsterdamsche Bank f	10.000.000,—	aand. a 170 %.
De Nederlandsch-Indische Handelsbank f	15.000.000,—	aand. a 220 %.
Industriele Ondernemingen	16.721.000,—	zijnde:
N.V. Hengelosche Electriche en Mechanische Apparaten-Fabriek (Heemaf) f	2.250.000,—	aand. a 106 %.
N.V. „Hollandia” Hollandsche fabriek van melkproducten en voedingsmiddelen f	1.000.000,—	aand. a 255 %.
Transporteeren	f 111.119.500,—	

Transport.. f 111.119.500,—

Nederlandsch-Indische Maatsch. tot Voortzetting der Zaken van der Linde & Teves en R. S. Stokvis & Zonen Ltd. f 5.000.000,— aand. à 160 %.

N.V. Koninklijke Fabriek van Rijtuigen en Spoorwagens J. J. Beynes f 500.000,— aand. à 132 %, f 500.000,— 8 % cum. pref. aand. à 100 %.

Coöperatieve Beetwortelsuikerfabriek „Zeeland” f 600.000,— 6 1/2 % obl. à 100 %.

N.V. Internationale Kapok Maatsch. f 600.000,— 8 % cum. pref. winstd. aand. à 106 %.

N.V. W. A. Hoek's Machine- en Zuurstoffenfabriek f 400.000,— aand. à 125 %.

N.V. H. van Eijck & Zoon's Stoomweverij en Ververij f 250.000,— aand. à 106 %.

N.V. Willem Smit & Co's Transformatorfabriek f 500.000,— aand. à 125 %.

Cultuurondernemingen, Handelsverenigingen en Handelsvenn....., 21.289.000,— zijnde:

N.V. Handel Maatschappij „Transoceana” f 3.000.000,— aand. à 125 %.

N.V. Indische Teak- en Hardhouthandel f 1.000.000,— aand. à 110 %.

Compania Mercantil Argentina f 8.000.000,— aand. à 200 %.

N.V. „Algemeene Cultuur Maatschappij” f 284.000,— aand. à 100 %.

Trading Cy late Hegt & Co. f 125.000,— aand. à 124 %.

Scheepvaart-Maatschappijen , 22.500.000,— zijnde:

Kon. Hollandsche Lloyd f 10.000.000,— aand. à 105 %.

N.V. Nederlandsche Maatsch. voor Scheepvaart, Handel en Nijverheid (Furness-Stokvis) f 10.000.000,— aand. à 120 %.

Spoorweg-Maatschappijen , 20.000.000,— zijnde:

Holl. IJzeren Spoorweg-Maatschappij f 20.000.000,— 7 % obl. à 100 %.

Diversen , 303.125,— zijnde:

Maatschappij tot Exploitatie van Onroerende Goederen „Rijnland” f 180.000,— aand. à 100 %.

Boek- en Handelsdrukkerij Helmond v/h. van Moorsel & Vanden Boogaart f 125.000,— 6 % obl. à 98 1/2 %.

Totaal.... f 175.211.625,—

Totaal der emissies in Januari .. f 39.609.495,—
 Februari .. „ 26.597.500,—
 Maart .. „ 7.391.075,—
 April .. „ 49.459.100,—
 Mei .. „ 60.699.750,—
 Juni .. „ 172.508.435,—
 Juli .. „ 83.121.650,—
 Augustus .. „ 11.994.800,—
 September .. „ 104.827.900,—
 October .. „ 175.211.625,—

Algemeen Totaal f 731.421.330,—

Bovendien:
 f 14.690.000,— 3/m. Schatkistpromessen à f 988,37 1/2
 „ 11.210.000,— 6/m. „ „ 978,50
 „ 2.275.000,— 5 % Schatkistbiljetten „ „ 1.008,60

terwijl voorts hier te lande gelegenheid bestond tot inschrijving op de uitgifte van Lei 5.000.000,— aand. Petroleum Maatschappij „Orion” à 70 %.

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

N.B. *** beteekent: Cijfers nog niet ontvangen.

GELDKOERSEN.

BANKDISCONTO'S.

Ned. (Disc. Wissels. 4 1/2 1 Juli '15	Zweeds. R.ksbk 7 1/2 16 Spt. '20
Bel. Binn. Eff. 5 1/2 19 Oct. '20	Bk. v. Noorw. 6-6 1/2 18 Dec. '19
Bk. (Vrsch. in R.C. 6 1/2 19 Oct. '20	Zwits. Nat. Bk. 5 21 Aug. '19
Bk. van Engeland 7 16 Apr. '20	Belg. Nat. Bk. 5 1/2 28 Apr. '20
Duitsche Rijksbk. . 5 23 Dec. '14	Bank v. Spanje 6 4 Nov. '20
Bk. van Frankrijk 6 8 Apr. '20	Bank v. Italië . 6 20 Mei '20
Oostenr. Hong. Bk. 5 12 Apr. '15	F. Res. Bk. N.Y. 6-7 4 Juni '20
Nat. Bk. v. Denem. 7 19 Apr. '20	Javasche Bank 3 1/2 1 Aug. '09

OPEN MARKT.

Data	Amsterdam		Londen	Berlijn	Parijs	N. York
	Part. disconto	Prolongatie	Part. disconto	Part. disconto	Part. disc.	Call. money
6 Nov. '20	4 1/4	4 1/2	6 3/8	4-3/8	—	9-10 1)
1-6 Nov. '20	4 1/4-3/8	4 1/2-5	6 3/8	4-3/8	—	9-10
25-30 O. '20	4 1/4-3/8	4 1/2-1/2	6 3/8	4-3/8	—	9-10
18-23 „ '20	4 1/4-3/8	4 1/2-5 1/2	6 3/8-3/8	4-3/8	—	6-10
3-8 Nov. '19	4-1/8	4-5	4 3/8-5 3/8	4-3/8	—	6-20
4-9 Nov. '18	3 1/4-3/4	4	3 1/2 3/8	4-3/8	—	5-6
20-24 Juli '14	3 1/8-3/8	2 1/4-3/4	2 1/4-3/4	2 1/2-1/2	2 3/4	1 3/4-2 1/2

1) Noteering van 5 Nov. 1920.

WISSELKOERSEN.

WISSELMARKT.

Londen opende deze week flauw. In het midden der week ontstond er een belangrijke vraag, waardoor de koers weder sterk opliep. Deze beweging voor Londen werd zoowel in Parijs als in Brussel ongeveer gelijkelijk gevolgd. Over het algemeen echter was Londen daar eerder iets vaster, zoodat de koersen voor Parijs en Brussel hier regelmatig terugliepen. De groote financieringen van bijna geheel Europa, die hier regelmatig plaats vinden, doen de gulden tegenover die landen steeds meer stijgen, maar brengen deze daarentegen in steeds ongunstiger positie tegenover de dollars en maken den sterlingkoers hier vrij vast en eerder stijgend. Dollars waren dan ook zeer gezocht. Markten en Oostenrijksche Kronen om dezelfde reden weder flauw, ca. f 4.— en ca. f 1.— Ook Skandinavie weder lager. Deze week vooral Kopenhagen sterk teruglopend. Zwitserland vrij stationnair. Spanje Zaterdag zeer flauw. Pesos weder onveranderd. Indië eerder aangeboden.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Data	Londen *)	Parijs *)	Berlijn *)	Weenen *)	Brussel **)	New York **)
1 Nov. 1920..	11.30	20.70	4.20	1.02 1/2	21.95	3.28
2 „ 1920..	11.30 1/2	20.65	4.12 1/2	1.02 1/2	21.82 1/2	3.27 3/4
3 „ 1920..	11.33	20.67 1/2	4.25	1.02 1/2	—	—
4 „ 1920..	11.33	20.32 1/2	4.15	1.—	21.62 1/2	3.30 3/4
5 „ 1920..	11.33	20.10	4.05	1.—	21.32 1/2	3.31 3/8
6 „ 1920..	11.33	20.07 1/2	4.10	1.—	—	—
Laagste d. w. 1)	11.28	19.92 1/2	3.95	0.95	21.12 1/2	3.27
Hoogste „ „ 1)	11.35	20.75	4.32 1/2	1.05	22.05	3.33 1/2
30 Oct. 1920..	11.34 1/2	20.82 1/2	4.32 1/2	1.05	22.15	3.27 3/4
23 „ 1920..	11.24 1/2	21.05	4.65	1.10	22.25	3.25 3/4
Muntpariteit..	12.10 1/2	48.—	59.26	50.41	48.—	2.48 3/4

*) Noteering te Amsterdam. **) Noteering te Rotterdam.
 1) Particuliere opgave. 2) Noteering van 29 Oct. 1920.
 3) Idem van 22 October 1920.

Data	Stockholm *)	Kopenhagen *)	Christiania *)	Zwitserland *)	Spanje 1)	Bataavia 1) telegrafisch
1 Nov. 1920	63.70	44.80	44.55	51.45	45.60	99-99 1/2
2 „ 1920	63.60	44.65	44.20	51.45	45.40	99-99 1/2
3 „ 1920	63.52 1/2	44.50	44.20	51.42 1/2	45.25	99-99 1/2
4 „ 1920	63.60	44.40	44.40	51.47 1/2	45.35	99-99 1/2
5 „ 1920	63.35	44.50	44.30	51.50	45.20	99-99 1/2
6 „ 1920	63.30	44.40	44.25	51.50	44.60	99-99 1/2
L'ste d. w. 1)	63.10	44.10	44.—	51.30	44.40	99
H'ste „ „ 1)	63.80	45.—	44.65	51.60	45.85	99 1/2
30 Oct. 1920	63.55	44.50	44.30	51.55	45.50	99-99 1/2
23 „ 1920	63.75	45.25	44.55	51.42 1/2	46.15	99 1/2-100
Muntpariteit	66.67	66.67	66.67	48.—	48.—	100

*) Noteering te Amsterdam. 1) Particuliere opgave.

KOERSEN TE NEW YORK.

Data	Cable Lond. (in \$ per £)	Zicht Parijs (in cts. per \$)	Zicht Berlijn (in ct. p. 4 Rm.)	Zicht Amsterd. (in cts. p. gld.)
6 Nov. . . . 1920	3.36.50	5.90	nom.	***
Laagste d. week	3.36.50	5.90	nom.	***
Hoogste „ „	3.44.75	6.32	nom.	***
30 Oct. . . . 1920	3.45.—	6.34	nom.	***
23 „ . . . 1920	3.45.75	6.45	nom.	***
Muntpariteit..	4.86.67	5.18 1/4	95 1/4	40 3/16

KOERSEN VAN DE VOLGENDE PLAATSEN OP LONDEN.

Plaatsen en Landen	Noteerings-eenheden	23 Oct. 1920	30 Oct. 1920	1-6 Nov. 1920 Laagste	6 Nov. 1920 Hoogste
Alexandrië..	Piast. p. £	977/16	977/16	977/16	977/16
*B. Aires ¹⁾ ..	d. p. \$	55 3/8	55 1/4	54 7/8	55 1/4
Calcutta	£ p. rup.	17 1/2	17 3/8	17 3/8	18 1/2
Hongkong ..	id. p. \$	3/10 3/4	3/11	3/10 1/2	4/0 1/4
Lissabon	d. per Mil.	10	9 1/4	9	9 1/4
Madrid	Peset. p. £	24.43	24.83	24.85	25.40
*Montevideo ¹⁾	d. per \$	56 1/4	56 3/8	56	57 1/2
Montreal....	\$ per £	3.81	3.81 1/2	3.77	3.82
*R.d.Janeiro.	d. per Mil.	12 3/16	12 3/8	12 3/8	12 3/4
Rome	Lires p. £	91.75	93.13	93.00	98.00
Shanghai ..	£ p. tael	5/2 3/4	5/2 3/4	5/2	5/5 1/2
Singapore ..	id. p. \$	2/3 27/32	2/3 27/32	2/3 11/16	2/3 31/32
*Valparaiso..	d. p. peso	10 3/16	10 3/8	9 7/8	10 1/4
Yokohama ..	£ per yen	2/11 3/8	2/11 1/4	2/11 1/8	2/11 3/8

* Koersen der voorsz. dagen. 1) Telegrafisch transfert.
*) Noteering van 22 October.

NOTEERING VAN ZILVER.

	Noteering te Londen	te New York
6 Nov. 1920.....	54 3/8	82
30 Oct. 1920.....	52 1/2	80
23 „ 1920.....	52 3/8 ¹⁾	80
16 „ 1920.....	53	81 1/4
8 Nov. 1919.....	67	123 3/8
9 Nov. 1918.....	49 1/2	101 1/8
20 Juli 1914.....	24 1/16	54 1/8

1) Noteering van 22 Oct.

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 8 November 1920

Activa.		
Binnenl. Wissels, Prom., enz. in disc.	H.-bk. f 57.348.211,25 B.-bk. „ 6.284.325,49 Ag.sch. „ 86.651.567,75 1/2	f 149.284.104,49 1/2
Papier o. h. Buitenl. in disconto	Idem eigen portef. f 30.364.491,—	30.364.491,—
Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel.	„	„
Beleeningen	H.-bk. f 120.772.132,64 incl. vrsch. B.-bk. „ 23.865.474,79 1/2 in rek.-crt. Ag.sch. „ 154.541.132,17 1/2 op onderp. f 299.178.739,61	299.178.739,61
Op Effecten	f 293.545.639,61	293.545.639,61
Op Goederen en Spec.	„ 5.633.100,—	5.633.100,—
Voorschotten a. h. Rijk	„ 9.280.691,46 1/2	9.280.691,46 1/2
Munt en Muntmateriaal	Munt, Goud f 56.219.855,— Muntmat., Goud „ 579.921.066,39 f 636.140.921,39	636.140.921,39
Munt, Zilver, enz.	„ 19.353.684,46 1/2	19.353.684,46 1/2
Muntmat., Zilver	„	„
Effecten	Bel. v. h. Res.fonds. f 4.443.714,62 1/2 id. van 1/8 v. h. kapit. „ 3.841.107,37 1/2	8.284.822,—
Geb. en Meub. der Bank	„ 3.594.000,—	3.594.000,—
Diverse rekeningen	„ 63.422.510,78 1/2	63.422.510,78 1/2
	f 1.218.903.965,21	1.218.903.965,21
Passiva.		
Kapitaal	f 20.000.000,—	20.000.000,—
Reservefonds	„ 5.000.000,—	5.000.000,—
Bankbiljetten in omloop	„ 1.090.923.730,—	1.090.923.730,—
Bankassigtiën in omloop	„ 1.189.430,32	1.189.430,32
Rek.-Cour. } Het Rijk f saldo's: } Anderen „ 86.953.033,05	„	86.953.033,05
Diverse rekeningen	„ 14.837.771,84	14.837.771,84
	f 1.218.903.965,21	1.218.903.965,21

NED. BANK 8 November 1920 (vervolg).

Beschikbaar metaalsaldo..... f 418.885.801,80
Op de basis van 3/8 metaaldekking „ 183.072.563,13
Minder bedrag aan bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is „ 2.004.429.005,—

Verschillen met den vorigen weekstaat:

	Meer	Minder
Disconto's	11.555.256,15 1/2	
Buitenlandsche wissels.....	1.261.747,—	
Beleeningen		23.760.646,81
Goud	100,—	
Zilver	124.266,32	
Bankbiljetten		17.277.415,—
Part. Rek.-Crt. saldo's	4.213.757,41 1/2	

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Goud	Zilver	Bankbiljetten	Ander opschbare schulden
8 Nov. 1920	636.141	19.354	1.090.924	88.142
1 „ 1920	636.141	19.229	1.108.201	82.739
25 Oct. 1920	636.141	18.945	1.057.317	95.059
18 „ 1920	636.341	18.676	1.058.527	100.183
11 „ 1920	636.348	18.269	1.061.807	86.324
8 Nov. 1919	632.167	4.986	1.057.999	83.778
9 Nov. 1918	700.429	8.128	1.018.395	70.523
25 Juli 1914	162.114	8.228	310.437	6.198

Data	Totaal bedrag disconto's	Hiervan Schatkist-promessen rechtstreeks	Beleeningen	Beschikbaar Metaal-saldo	Dekking-percentage
8 Nov. 1920	149.284	9.000	299.179	418.886	56
1 „ 1920	137.729	9.000	322.939	415.971	55
25 Oct. 1920	138.024	31.000	303.192	423.814	57
18 „ 1920	139.944	31.000	311.356	422.479	57
11 „ 1920	133.423	28.000	321.650	424.195	57
8 Nov. 1919	153.375	88.000	263.935	408.046	56
9 Nov. 1918	157.375	128.500	120.416	490.242	65
25 Juli 1914	67.947	14.300	61.686	43.521 1/2	75

1) Op de basis van 3/8 metaaldekking.

Uit de bekendmaking van den Minister van Financiën blijkt, dat uitstonden op:

	1 Nov. 1920	8 Nov. 1920
Aan schatkistpromessen, waarvan rechtstreeks bij de Ned. Bank geplaatst	f 365.270.000,—	f 365.270.000,—
Aan schatkistbiljetten ..	„ 9.000.000,—	„ 9.000.000,—
Aan zilverbons	„ 21.113.000,—	„ 21.113.000,—
	„ 51.378.191,25	„ 52.385.630,25

JAVASCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens. De samengetrokken cijfers der laatste weken zijn telegraphisch ontvangen.

Data	Goud	Zilver	Bankbiljetten	Ander opschbare schulden
30 Oct. 1920.....	***	***		591.000
23 „ 1920.....	***	***		592.000
16 „ 1920.....	***	***		599.500
18 Sept. 1920.....	210.146	7.384	358.901	213.566
11 „ 1920.....	214.698	7.133	359.022	211.976
4 „ 1920.....	212.379	6.762	354.710	209.150
28 Aug. 1920.....	210.497	6.534	347.509	206.095
1 Nov. 1919.....	166.900	3.032	301.159	116.294
2 Nov. 1918.....	98.883	15.077	187.785	87.400
25 Juli 1914.....	22.057	31.907	110.172	12.634

Data	Disconto's	Wissels, buiten N.-Ind. betaalbaar	Beleeningen	Diverse rekeningen 1)	Beschikbaar metaal-saldo	Dekking-percentage
30 Oct. 1920		341.000	***	***	115.250	***
23 „ 1920		343.500	***	***	115.000	***
16 „ 1920		346.500	***	***	115.000	***
18 Spt. 1920	29.391	35.150	143.779	22.170	113.173	39
11 „ 1920	29.545	24.469	154.896	20.004	107.724	39
4 „ 1920	29.268	26.794	156.578	20.767	106.490	39
28 Aug. 1920	29.302	29.063	157.957	19.699	106.439	39
1 Nov. 1919	12.868	13.945	189.081	42.407	86.700	41
2 Nov. 1918	8.382	20.060	78.365	22.501	59.167	41
25 Juli 1914	7.259	6.395	47.934	2.228	4.842 1/2	44

1) Sluitpost der activa. *) Op de basis van 3/8 metaaldekking.

DE SURINAAMSCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden gulden.

Data	Metaal	Circulatie	Andere opesch. schulden	Disconto's	Dio. rekeningen ¹⁾
25 Sept. 1920 ..	1.054	1.981	975	1.816	418
18 " 1920 ..	1.053	2.005	900	1.824	424
11 " 1920 ..	1.081	2.096	848	1.821	863
4 " 1920 ..	1.081	2.229	971	1.775	921
27 Sept. 1919 ..	958	1.504	1.130	1.495	301
28 Sept. 1918 ..	896	1.565	1.292	1.247	334
25 Juli 1914 ..	645	1.100	560	735	396

¹⁾ Sluitpost der activa.

BUITENLANDSCHE BANKSTATEN.

BANK VAN ENGELAND.

Voornaamste posten, onder bijvoeging der Currency Notes, in duizenden pond sterling.

Data	Metaal	Circulatie	Currency Notes.		
			Bedrag	Goudd.	Gov. Sec.
3 Nov. 1920	123.146	128.458	355.985	28.500	324.701
27 Oct. 1920	123.199	127.589	355.872	28.500	324.798
20 " 1920	123.148	127.064	355.904	28.500	324.887
13 " 1920	123.154	127.123	356.477	28.500	325.223
5 Nov. 1919	88.030	86.030	339.750	28.500	321.333
6 Nov. 1918	74.092	64.700	290.924	28.500	269.661
22 Juli 1914	40.164	29.317	—	—	—

Data	Gov. Sec.	Other Sec.	Public Depos.	Other Depos.	Reserve	Dekkingsperc. ¹⁾
3 Nov. '20	63.973	73.870	18.143	115.135	13.158	9,87
27 Oct. '20	64.518	76.061	16.421	120.557	14.061	10,26
20 " '20	61.620	83.879	16.539	125.845	14.545	-10,21
13 " '20	63.708	81.676	18.201	123.971	14.481	10,18
5 Nov. '19	46.226	80.496	19.831	109.863	20.450	15,80
6 Nov. '18	57.865	95.129	31.676	131.447	27.642	17,07
22 Juli '14	11.005	33.633	13.735	42.185	29.297	52 1/2

¹⁾ Verhouding tusschen Reserve en Deposite.

DUITSCHER RIJKSBANK.

Voornaamste posten, onder bijvoeging der Darlehens-kassenscheine, in duizenden Mark.

Data	Metaal	Daarvan Goud	Kassenscheine	Circulatie	Dekkingsperc. ¹⁾
30 Oct. '20	1.098.214	1.091.667	21.340.019	63.596.445	34
23 " '20	1.098.575	1.091.652	20.243.817	62.066.107	34
15 " '20	1.098.593	1.091.656	20.431.898	62.128.756	34
7 " '20	1.098.794	1.091.657	19.949.326	62.078.494	34
31 Oct. '19	1.113.402	1.093.454	9.402.215	31.028.628	34
31 Oct. '18	2.603.182	2.550.019	3.062.385	16.661.550	34
23 Juli '14	1.691.398	1.366.857	65.479	1.890.895	93

¹⁾ Dekking der circulatie door metaal en Kassenscheine.

Data	Wissels	Rek. Crt.	Darlehenskassenscheine	
			Totaal uitgegeven	In kas bij de Reichsbank
30 Oct. 1920	53.807.493	17.945.359	***	***
23 " 1920	47.817.833	12.347.175	33.257.100	20.196.000
15 " 1920	51.676.188	16.415.314	33.667.400	20.387.800
7 " 1920	48.840.299	13.172.487	33.384.000	19.902.800
31 Oct. 1919	34.015.579	12.033.305	21.271.100	9.374.400
31 Oct. 1918	20.679.210	10.733.766	12.606.600	3.056.700
23 Juli 1914	750.892	943.964	—	—

OOSTENRIJKSCH-HONGAARSCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden Kronen.

Data	Metaal en buitenl. goudwissels	Disc. en beleeningen	Bijz. schuld Oostenrijk en Hongarije	Bankbiljetten	Rek. Crt. saldt
7 Feb. '20	290.428	19.251.400	32.954.000	56.994.022	6.057.646
31 Jan. '20	291.083	19.162.543	32.954.000	56.772.802	6.220.536
31 Dec. '19	287.640	19.196.063	32.954.000	54.481.264	7.906.378
23 " '19	297.363	17.856.786	32.954.000	53.109.418	7.641.778
23 Juli '14	1.589.267	954.356	—	2.159.759	291.270

¹⁾ waarvan 222.662 goud, 10.818 buitenlandsche goudwissels en 56.948 munt en muntmateriaal zilver.

BANK VAN FRANKRIJK.

Voornaamste posten in duizenden francs.

Data	Goud	Waarvan in het Buitenland	Zilver	Te goed in het Buitenland	Buit.gew. voorsch. afd. Staat
4 Nov. '20	5.486.848	1.948.367	284.173	657.796	26.600.000
28 Oct. '20	5.485.729	1.948.367	264.090	591.151	26.600.000
21 " '20	5.484.280	1.948.367	263.729	600.383	26.600.000
14 " '20	5.482.430	1.948.367	263.192	947.279	26.600.000
6 Nov. '19	5.575.841	1.978.278	286.587	847.609	25.650.000
7 Nov. '18	5.444.711	2.037.108	319.941	1.411.927	18.800.000
23 Juli '14	4.104.390	—	639.620	—	—

Data	Wissels	Uitgestelde Wissels	Beleening	Bankbiljetten	Rek. Crt. Particulieren	Rek. Crt. Staat
3.660.129	452.967	2.049.763	39.645.897	3.636.194	30.049	
2.739.950	457.453	2.046.665	39.084.416	3.316.258	157.474	
2.470.050	473.488	2.087.502	39.289.666	3.202.449	82.698	
2.411.147	477.456	2.083.873	39.526.938	3.128.254	75.213	
1.395.354	660.155	1.301.946	37.419.174	3.057.415	91.584	
89.356	1.051.502	839.123	30.820.345	2.945.781	77.833	
1.541.080	—	769.400	5.911.910	942.570	400.590	

BANQUE NATIONALE DE BELGIQUE.

Voornaamste posten in duizenden francs.

Data	Metaal incl. buitenl. saldt	Beleening van buitenl. voeder.	Beleening van prom. d. provinc.	Binn. wissels en beleen.	Circulatie	Rek. Crt. partit.
4 Nov. '20	349.981	84.653	480.000	731.176	5.817.955	1.065.404
28 Oct. '20	351.381	84.633	480.000	729.707	5.792.826	1.168.049
21 " '20	354.660	84.653	480.000	697.417	5.758.286	1.161.729
14 " '20	358.441	84.653	480.000	674.932	5.782.183	1.195.948
6 Nov. '19	344.020	84.955	480.000	381.380	4.695.051	2.420.674

VEREENIGDE STATEN VAN NOORD-AMERIKA.

FEDERAL RESERVE BANKS.

Voornaamste posten in duizenden dollars.

Data	Goudvoorraad			Zilver etc.	F.R. Notes in circulatie
	Totaal bedrag	Dekking F.R. Notes	In het buitenl.		
15 Oct. '20	1.992.101	1.330.828	87.021	162.810	3.353.271
8 " '20	1.996.324	1.297.178	90.409	161.944	3.322.123
1 " '20	2.003.072	1.328.103	111.455	162.123	3.304.690
24 Sept. '20	1.989.835	1.353.251	111.455	161.759	3.279.996
17 Oct. '19	2.128.443	1.308.379	106.917	70.742	2.752.569
18 Oct. '18	2.035.313	1.230.911	5.829	52.372	2.502.488

Data	Wissels	Totaal Deposito's	Gestort Kapitaal	Algem. Dekkingsperc. ¹⁾	Percent. Gouddekking circul. ²⁾
15 Oct. '20	3.093.390	2.692.618	97.594	42,7	46,6
8 " '20	3.101.361	2.506.899	97.519	42,9	46,9
1 " '20	3.011.111	2.466.116	97.358	43,7	48,1
24 Sept. '20	3.012.088	2.477.422	97.401	43,6	47,9
17 Oct. '19	2.464.665	2.958.326	85.540	48,3	57,1
18 Oct. '18	2.058.692	2.384.219	79.057	51,1	61,3

¹⁾ Verhouding tusschen: den totalen goudvoorraad, zilver etc., en de opeschbare schulden: F. R. Notes en netto deposito's. ²⁾ Na aftrek van 35 pCt. der totale dekkingsmiddelen als dekking voor de netto deposito's.

PARTICULIERE BANKEN AANGESLOTEN BIJ HET FED. RES. STELSEL.

Voornaamste posten in duizenden dollars.

Data	Aantal banken	Totaal uitgezette gelden en beleggingen	Reserve bij de F. R. banks	Totaal deposito's	Waarvan time deposits
8 Oct. '20	822	17.189.956	1.343.551	14.255.542	2.796.176
1 " '20	820	17.144.662	1.343.551	14.298.972	2.793.861
24 Sept. '20	818	17.140.597	1.361.800	14.262.712	2.786.811
17 " '20	818	17.057.725	1.390.096	14.504.286	2.780.662
10 Oct. '19	776	13.297.056	1.369.653	13.699.176	2.027.503
11 Oct. '18	749	13.520.174	1.224.771	11.680.004	1.465.474

Aan het eind van ieder kwartaal wordt een overzicht gegeven van enkele niet wekelijks opgenomen bankstaten.

EFFECTENBEURZEN.

Amsterdam, 8 November 1920.

Het aspect der internationale beurzen is gedurende de achter ons liggende week over het algemeen vast geweest. Vooral in Engeland is dit tot uiting gekomen, waar door het eindigen der mijnwerkersstaking de zakenwereld een sterke ontspanning heeft kunnen ondergaan. Toch is de verbetering niet van zoodanigen aard geweest, als wel verwacht had kunnen worden, daar de minderheid, die op de definitieve vergadering der mijnwerkers vóór het voortzetten van den strijd heeft gestemd, bovenmatig groot is geweest. Men vreest dan ook in sommige kringen een wederopvlaming van den strijd, zoodra de arbeiders hiertoe slechts eenigszins den weg schoon zien en dit heeft de opwaartsche tendens wel eenigszins moeten remmen.

Bovendien hebben nog andere factoren medegewerkt om de stemming niet zóó optimistisch te doen zijn, als anders wellicht het geval ware geweest. De prijs n.l. van de ruwe rubber vertoont nog geen enkele neiging tot verbetering en waar de rubbermarkt te Londen, in tegenstelling met die aan onze beurs, een centrum van handel, althans in normale tijden, vormt, is het begrijpelijk, dat de overige afdelingen door de matte houding eenigszins werden geaffecteerd. Ook de petroleummarkt heeft niet er toe bijgedragen om zeer levendige omzetten en hoogere prijzen in het leven te roepen. De strijd, die tusschen de Koninklijke Petroleum Maatschappij en de Standard Oil Company is uitgebroken, heeft zijn schaduwen op de markt geworpen en deze zijn alleen hierdoor niet zoo zwaar geweest, doordat terzelfder tijd de berichten binnenkwamen omtrent het aanboren van een rijke bron op de terreinen der Mexican Eagle Company, één der ondermaatschappijen van de Koninklijke Petroleum Maatschappij. Toch oordeelt men in beurskringen, dat het effect van den tarievenstrijd langer zal nawerken dan dat van het aanboren van nieuwe bronnen.

Te Parijs was de handel klein, doch de stemming bij voortdurend vast. De inschrijvingen op de nieuwe 6 pCt. Staatsleening staan nog steeds open en in geheel Frankrijk wordt voor die inschrijvingen een geweldige propaganda gemaakt. De gemakkelijke wijze van betaling — voor een deel met oudere staatsleeningen van verschillende soort — zal er ook zeer zeker toe bijdragen veel beschikbare gelden naar de schatkist te doen overvloeien. Voor zoover uit summere mededeelingen thans zou kunnen blijken, zal de emissie dan ook vermoedelijk wel een succes worden en dit heeft natuurlijk een terugslag op de houding van de gansche markt. Alleen in de laatste dagen is er eenige kentering gekomen, voornamelijk in verband met de daling van den Franschen wisselkoers, waardoor de zoo hoog noodige importen alle met veel hoogere bedragen in Fransch geld gefinancierd moeten worden. Men zal er dan ook wellicht in Frankrijk toe moeten komen, tot veel ingrijpendere maatregelen op belastinggebied zijn toevlucht te nemen, hoewel de thans geldende bepalingen reeds drastischer zijn, dan men tot vóór korten tijd had durven voorspellen.

Te New York heeft de markt niet veel schommelingen te aanschouwen gegeven, hoewel de omzetten vrij groot genoemd moeten worden. Het dure geld is nog steeds een handicap tot het entameeren van groote affaires, terwijl de stijging van den dollarkoers langzamerhand een gevaar voor de zakenwereld dreigt te worden. Maandenlang wordt b.v. thans reeds onderhandeld ten opzichte van het exporteeren van levensmiddelen naar Centraal-Europa, zelfs samengaande met het toestaan van groote en vrijgevege credieten, doch de afnemers durven niet af te sluiten, wijl zij voor zulke gapende tekorten in verband met den wisselkoers zouden komen te staan, dat het voldoen aan de op zich genomen verplichtingen vrijwel onmogelijk zou worden. Daarbij komt, dat de effectenmarkt te New York overstroemd wordt met obligaties en aandelen van de eigen maatschappijen, hetgeen op zichzelf wel een gunstig teeken is en ook voor de toekomst goed kan werken, in zoverre de export van kapitaal in den vorm van couponbetalingen en dividenden wordt verminderd, doch waarin toch ook een gevaar voor de markt als object op zichzelf beschouwd, moet worden genoemd. Ook de graanvoorziening van Europa dreigt door den hoogen dollarkoers in de klem te komen, waarbij natuurlijk beide partijen de zeer groote nadeelen ondervinden. Er is wel reeds gezocht naar middelen, om de „catastrophale” stijging van den dollarkoers tegen te gaan, doch zoolang de meeste landen van Europa zoo verarmd zijn en de Vereenigde Staten feitelijk het eenige rijk zijn, dat alle behoeften in ruime mate voortbrengt, zal de Unie vermoedelijk wel moeten blijven lijden onder den last van den eigen rijkdom.

Te Berlijn is de tendens eerder bepaald opgewekt te noemen geweest, hetgeen echter voornamelijk is toe te schrijven aan de reactie van den Markenkoers. Juist op het moment, dat de handel weder eenigszins begint op te leven, dat de arbeiders neiging vertoouen het werk eenigszins continu op te vatten (behoudens de acties van enkele groepen van uiterst links staande werknemers) komt de daling van de Mark en stelt het gansche economisch leven weder op losse schroeven. Op zich zelve zou de reactie vermoedelijk niet zoo ernstig worden opgevat, daar het Duitse Rijk hierdoor de gelegenheid verkrijgt goed te kunnen exporteeren en de importen óf reeds zeer beperkt zijn, óf berusten op vroeger aangegane credietovereenkomsten, waarbij dan gewoonlijk een fixe prijs voor de Mark is bepaald. Doch het verleden heeft aangetoond, dat een dergelijke daling allerlei complicaties inzake loonsverhooging, enz. te voorschijn roept, welke niet uit den weg worden geruimd, integendeel nog veel ingewikkelder worden, indien de daling een einde neemt en overgaat in een stijging.

De beurs in haar engen vorm heeft zich van dergelijke overwegingen niet al te veel aangehouden. In de eerste plaats konden natuurlijk valutawaarden profiteeren, doch reeds spoedig werden ook de locale fondsen in het geding betrokken. Niet alleen op zuivere sentimentsoverwegingen, doch ook door de overweging, dat vele ondernemingen hun dividenden zullen verhogen, groote bonussen zullen uitkeeren, enz. Met het laatste heeft de Deutsche Bank reeds een aanvang gemaakt ter gelegenheid van de jongste verhooging van haar kapitaal tot Mk. 400 miljoen. Deze uitbreiding heeft niet allerwegen een „bonne presse” gehad. De Deutsche Bank had nieuw kapitaal noodig voor de overname van de Hannoverse Bank, de Braunschweigsche en Gothaer-Privatbanken en de verkrijging van de meerderheid der aandelen der Württemberger Vereinsbank. In de eerste plaats nu schijnt de directie nogal vrijgevege voorwaarden voor de over te nemen bankinstellingen te hebben bepaald, doch voorts heeft zij meer uitgegeven dan strikt voor het doel noodzakelijk was. Vermoedelijk moet deze gestie toe te schrijven zijn aan rivaliteitspolitiek en in vele kringen acht men de tijden hiervoor van te ernstigen aard.

Te onzent is het verloop der markt uiterst nerveus geweest. Zelfs op de *staatsfondsenafdeeling* heeft men voor deze rubriek vrij groote koersverschillen te aanschouwen gekregen. Nu de eerste verrassing van het groote aanbod van 7 pCt. obligaties eenigszins voorbij is en de verkoopen tot omruiling in deze soort van schuldbrieven ook eenigermate tot het verleden behooren, heeft men weer meer aandacht aan de gewone schuldbekentenissen van den Staat der Nederlanden besteed, voornamelijk aan de gunstige aflossingsbepalingen. Het gevolg is geweest, dat de meeste soorten 1 à 2 pCt. in koers konden montereen, per saldo. In het tijdsverloop der berichtperiode zijn zelfs hoogere koersen bereikt geworden, welke echter niet gehandhaafd bleven.

		2 Nov.	5 Nov.	8 Nov.	Rijzing of daling.
5	0/0 Ned. W. Sch. 1918	80 ¹⁵ / ₁₆	83	82 ¹⁵ / ₁₆	+ 2
4 ¹ / ₂	0/0 „ „ „ 1916	78 ⁹ / ₁₆	80	80 ¹ / ₈	+ 1 ¹⁵ / ₁₆
4	0/0 „ „ „ 1916	71 ¹ / ₂	74 ¹ / ₄	72 ¹ / ₂	+ 1
3 ¹ / ₂	0/0 „ „ „	59 ³ / ₈	61 ⁷ / ₁₆	60 ⁷ / ₈	+ 1 ¹ / ₈
3	0/0 „ „ „	49 ¹ / ₈	51 ⁹ / ₁₆	52	+ 2 ⁷ / ₈
2 ¹ / ₂	0/0 Cert. N. W. S.	40 ⁷ / ₈	42 ³ / ₁₆	43 ⁹ / ₁₆	+ 2 ⁷ / ₁₆
5	0/0 Oost-Indië 1915	84 ³ / ₈	84 ¹ / ₄	85 ¹ / ₈	+ 1 ¹ / ₂
4	0/0 Hongarije Goud	4 ¹ / ₁₆	3 ¹⁵ / ₁₆	3 ¹⁵ / ₁₆	— 1 ¹ / ₈
4	0/0 Oostenr. Kronenrente	3 ¹ / ₄	2 ¹⁵ / ₁₆	2 ³ / ₄	— 1
5	0/0 Rusland 1906	11 ¹ / ₈	11 ¹ / ₂	12	+ 7 ¹ / ₈
4 ¹ / ₂	0/0 Iwangoerod Dombr. . . .	10	7	9 ¹ / ₄	— 3 ¹ / ₄
4	0/0 Rusland Cons. 1880	11 ¹ / ₈	10 ⁹ / ₁₆	10 ⁹ / ₁₆	— 0 ¹ / ₁₆
4	0/0 Rusl. bij Hope & Co.	12	10 ¹ / ₁₆	10 ¹ / ₁₆	— 1 ¹⁵ / ₁₆
4	0/0 Servië 1895	20	18	18	— 2
4 ¹ / ₂	0/0 China Goud 1898	54 ³ / ₄	55 ¹ / ₈	55 ¹ / ₈	+ 3 ¹ / ₈
4	0/0 Japan 1899	58	58	58	
4	0/0 Argentinië Buitenl. . . .	57 ³ / ₈	57 ³ / ₈	57 ³ / ₈	
5	0/0 Brazilië 1895	53	53	53	
5	0/0 „ 1913	55	55	55	

Van de buitenlandsche soorten dient de aandacht te worden gevestigd op Mexicaansche schuldbrieven, die tot hoogere prijzen en bij somtijds levendigen handel uit de markt werden genomen.

De overige afdelingen aan onze beurs waren, zooals reeds gezegd, vrij nerveus van tendens, doch bij de meeste viel een gedecideerd vaste stemming op te merken. Na de geweldige verkoopen van de vorige week en de overeenkomstige daling was het herstel vooral opmerkelijk voor *switserwaarden*. Thans ook komen plotseling weer de berich-

ten van mogelijke afdoeningen binnen, zelfs tot prijzen van boven f 30 per picol, terwijl eenige weken geleden het product onverkoopbaar heette en de débâcle voor vele suikerondernemingen voor de deur heette te staan. Toch schijnt het, dat men ook thans weder te hard van stal is geloopt, want op den laatsten dag van de beursweek viel een vrij scherpe reactie te onderscheiden. Niettemin blijft het algemeene niveau nog zeer aanmerkelijk boven dat van de vorige week.

Deze gunstige tendens heeft zich aan de geheele markt medegedeeld, zoodat een bespreking in onderdeelen hier wel uitgeschakeld kan worden, temeer, waar van eenige bijzondere overwegingen ten aanzien van de onderscheiden rubrieken geen sprake is geweest. Alleen voor *tabakswaren* kan wellicht in dit opzicht een uitzondering worden gemaakt, wijl hier de op handen zijnde fusies eenig gewicht in de schaal hebben gelegd.

Alleen de *petroleumafdeeling* maakte een uitzondering. Aandeelen Koninklijke Petroleum waren over het algemeen vrij sterk aangeboden, hetgeen veroorzaakt werd door de berichten uit het buitenland, alsmede door de oncontroleerbare geruchten, die ten aanzien van de vorming van een „pool” voor dit fonds liepen. Daarentegen waren aandeelen Geconsolideerde en Orion vast van toon.

	2 Nov.	5 Nov.	8 Nov.	Rijzing of daling.
Amsterdamsche Bank	179 1/2	179 1/2	179 1/2	
Ned. Handel-Mij. cert. v. aand.	205	211	213	+ 8
Rotterd. Bankvereniging	140	139	138 1/2	- 1 1/2
Amst. Superfosfaatfabriek.	153	155	156	+ 3
Van Berkel's Patent	103	106	107	+ 4
Insulinde Oliefabriek	134 3/4	134 1/4	137 1/2	+ 2 3/4
Jurgens' Ver. Fabr. pr. aand.	87	90 3/4	91	+ 4
Ned. Scheepbouw-Mij	120	120	120	
Philips' Gloeilampenfabriek	826	899	880 1/2	+ 54 1/2
Vereenigde Blikfabrieken	123 1/4	130	130	+ 6 3/4
Compania Mercantil Argent.	214	219	223	+ 9
Cultuur-Mij. d. Vorstenland.	282 1/4	287 3/4	313 1/4	+ 31
Handelsver. Amsterdam	667 1/2	690	733	+ 65 1/2
Linde Teves & Stokvis	157 7/8	159 1/4	159 11/10	+ 1 3/8
Van Nierop & Co's Handel-Mij.	139	148	147	+ 8
Tels & Co's Handel-Mij	112	124	118	+ 6
Gecons. Holl. Petroleum-Mij.	281 1/2	278 1/2	282 1/2	+ 1
Kon. Petroleum-Mij.	739 1/2	731	718 1/2	- 21
Orion Petroleum-Mij.	71 1/8	71 1/8	72 1/2	+ 1 3/8
Steaau Romana Petr.-Mij.	170 1/4	172 3/4	172 3/4	+ 2 1/2
Amsterdam-Rubber-Mij.	176 1/4	176 1/2	184 1/2	+ 8 1/4
Nederl.-Rubber-Mij.	94 1/2	98	100	+ 5 1/2
Oost-Java-Rubber-Mij.	249 1/2	256	277	+ 27 1/2
Deli-Maatschappij	480 1/2	508	515	+ 34 1/2
Medan-Tabak-Maatschappij	300	310	311	+ 11
Senembah-Maatschappij	638	625	640	+ 2

Scheepvaartwaarden:

	2 Nov.	5 Nov.	8 Nov.	Rijzing of daling.
Holland-Amerika-Lijn	315	345	349	+ 34
„ „ „ „ gem.eig.	333 1/2	330	355	+ 21 1/2
Holland-Gulf-Stoomv.-Mij.	220	216	215	- 5
Holl. Alg. Atl. Stoomv.-Mij.	49	49	49	
Hollandsche Stoomboot-Mij.	142	150	150	+ 8
Java-China-Japan-Lijn	220	235	222	+ 2
Kon. Hollandsche Lloyd	128	128 1/2	126 3/4	- 1 1/4
Kon. Ned. Stoomb.-Mij.	167 1/2	169 1/2	168	+ 1 1/2
Koninkl.-Paketaart-Mij.	182 1/2	188 1/2	189	+ 6 1/2
Maatschappij Zeevaart	190	190	205	+ 15
Nederl. Scheepvaart-Unie	198 3/4	208 1/2	206 1/2	+ 7 3/4
Nievelt Goudriaan	440	440	440	
Rotterdamsche Lloyd	194	197	203 1/4	+ 9 3/4
Stoomv.-Mij. „Hillegersberg”	246 1/2	246 1/2	246 1/2	
„ „ „ „Nederland”	223	231 7/8	230 1/4	+ 7 1/4
„ „ „ „Noordzee”	71	80 1/4	81	+ 10
„ „ „ „Oostzee”	235	201	205	- 30

De *Amerikaansche afdeeling* bleef, in overeenstemming met den toestand van den laatsten tijd stil, doch vast, zich bewegende volgens de aanwijzingen van Wallstreet.

	2 Nov.	5 Nov.	8 Nov.	Rijzing of daling.
American Car & Foundry	170	170	175	+ 5
Anaconda Copper	133 1/2	134 1/2	135 1/2	+ 2
Un. States Steel Corp.	115 1/10	114 1/2	115	- 1/10
Atchison Topeka	114	119	118	+ 4
Southern Pacific	137	150 1/2	150	+ 13
Union Pacific	161	166	167 7/8	+ 6 7/8
Int. Merc. Marine orig. Com.	24 7/8	24	23	- 1 7/8
„ „ „ „ prefs.	94 1/2	93 3/4	93 3/4	- 3/4

Geld op prolongatie steeg tot 5 pCt., om daarna weder tot 4 pCt. te reageren.

GOEDERENHANDEL

GRANEN.

9 November 1920.

Over het algemeen genomen was het weder in West-Europa in de afgelopen week gunstiger voor veldarbeid en het uitzaaien van het wintergraan dan de week daarvoor. Weliswaar bleven noemenswaardige regens uit, maar de dampkring was vochtig en gedurende de nachten dauwde het zwaar. De in de vorige berichtsweek gemelde vorst in Argentinië schijnt aan de te velde staande tarwe en haver geen schade te hebben veroorzaakt. Een later bericht, hetgeen schade verondersteld, is niet bevestigd geworden. Het ver-

Noteeringen.

Data	Chicago			Buenos Ayres		
	Tarwe Dec.	Mais Dec.	Haver Dec.	Tarwe Febr.	Mais Nov.	Lijnzaad Nov.
6 Nov.'20	190	81 1/8	52	19,45	9,25	22,60
30 Oct. '20	208 3/4	85	55 1/8	19,30	9,00	22,80
6 Nov. '19	226	137 3/8	71 7/8	14,30	7,35	26,35
6 Nov.'18	226	121 1/2	70 1/2	11,80 1)	5,55 1)	20,10 3)
7 Nov.'17	220	118 3/4	59 3/8	11,45 4)	8,20	14,15 3)
20 Juli '14	82 1)	56 3/8 1)	36 1/2 1)	9,40 2)	5,38 2)	13,70 2)

1) per Dec. 2) per Sept. 3) per Febr. 4) per Jan.

Locoprijzen te Rotterdam/Amsterdam.

Soorten.	8 Nov. 1920	1 Nov. 1920	8 Nov. 1919
Tarwe* 1)	30,—	31,75	—
Rogge (No. 2 Western) 1)	28,—	29,—	—
Mais (La Plata) 2)	330,—	336,—	430,—
Gerst (48 lb. feeding) 2)	400,—	410,—	440,—
Haver (38 lb. white cl.) 1)	19,—	20,—	23,50
Lijnkoeken (Noord-Amerika van La Plata-zaad) 3)	225,—	217,50	300,—
Lijnzaad (La Plata) 4)	650,—	670,—	870,—

1) p. 100 K.G. 2) p. 2000 K.G. 3) p. 1000 K.G. 4) per 1960 K.G. *) Hard/Red Winter Wheat nr. 2.

AANVOEREN in tons van 1000 K.G.

Artikelen.	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	1-6 Nov. 1920	Sedert 1 Jan. 1920	Overeenk. t/dtoek 1919	1-6 Nov. 1920	Sedert 1 Jan. 1920	Overeenk. t/dtoek 1919	1920	1919
Tarwe	30.470	505.157	375.422	—	117.250	115.798	622.678	491.220
Rogge	15.730	147.140	72.166	—	752	19.953	147.892	92.119
Boekweit	—	2.825	4.324	—	—	—	2.825	4.324
Mais	8.636	347.652	142.240	—	56.511	10.806	404.163	153.046
Gerst	8.716	53.076	134.257	—	3.323	62.315	56.399	196.572
Haver	1.432	24.984	161.187	—	—	7.333	24.984	168.520
Lijnzaad	4.233	48.581	76.758	—	31.467	24.163	80.048	100.921
Lijnkoek	650	34.864	59.600	—	2.606	200	37.470	59.800
Tarwemeel	162	25.208	192.345	—	—	37.435	25.208	229.780
Andere meelsoorten	922	30.046	156.637	—	100	10.708	30.146	167.345

loop der Argentijnsche termijnmarkten wijst er in elk geval niet op. Berichten van Australië en Indië blijven spreken van goede oogstvooruitzichten. De Amerikaanse markten, die in het begin der berichtswEEK neiging tot stijgen toonden, gaven de aanvankelijk behaalde avance spoedig weer prijs en speciaal den laatsten dag der vorige week werd een gevoelige daling gemeld. Het bericht, dat de tweede voorloopige schatting van den Canadeeschen tarweoogst ongeveer 4 miljoen bushels grooter is dan de eerste raming, en dat Canada in elk geval ca. 100 miljoen bushels meer voor export beschikbaar zal hebben dan verleden jaar, was wel een der voornaamste oorzaken der scherpe daling. Ongetwijfeld werkt het feit, dat de Amerikaanse molens Canada-tarwe koopen, de flauwe tendens in Chicago in de hand, daar hierdoor weder even groote kwantiteiten voor export beschikbaar komen. In de importlanden wordt echter deze prijsverlaging voor een groot gedeelte geabsorbeerd door de onrustbarende stijging van het Dollar-devis.

De stemming voor maïs was in de afgelopen week in Europa bij voortdurend flauw, wat wel grootendeels het gevolg was der dalende vrachtenmarkt. In Engeland is de noteering voor directe levering steeds nog lager dan voor latere levering, terwijl ten onzent nog het omgekeerde het geval is. Dientengevolge vond een spoedig gewachte, oorspronkelijk voor Engeland bestemde, lading Plata-maïs alhier een afzetgebied. Directe Noord-Amerikaansche maïs-offerten zijn schaarscher geworden, en zijn over het algemeen nu te duur voor hier, in hoofdzaak het gevolg van den duren Dollar. Van den Donau wordt strenge vorst gemeld en dit zal ongetwijfeld van invloed zijn op de maïs-verscheping, welke in den laatsten tijd niet onbelangrijk waren, doch het directe aanbod is nu zichtbaar minder geworden.

Gerst blijft steeds aan den vasten kant; het aanbod van den Donau blijft zeer miniem en van de zijde der Centrale Landen blijft voor dit artikel goede vraag bestaan voor brooddoeleinden.

Haver blijft weinig gevraagd en de prijzen toonen over het algemeen niet veel verandering.

Lijnzaad. De prijzen in Argentinië vertoonden geen groote veranderingen. De vraag zoowel in Amerika als in Europa was zeer gering, wat bij de verminderde vraag voor olie en de betrekkelijk geringe attentie voor het bijproduct geen verwondering wekt.

Nederland. Tarwe voor spoedige levering blijft van de zijde der Nederlandsche maalindustrie goed gevraagd.

Voor maïs bestond op latere aflading weinig attentie. De prijzen liepen verder terug. Disponibele en spoedig gewachte maïs blijft goed prijshoudend en maakt steeds nog eene aanmerkelijke premie. De voorraden zijn dan ook zoo goed als nihil. Mixed-maïs alleen voor direct tamelijk goed gevraagd. Ladende Galfox-maïs werd tot billijke prijzen aangeboden en vond tamelijk vlotten afzet.

In lijnzaad werden alleen eenige spoedige partijen verhandeld. Voor termijnen bestond niet de minste kooplust.

Voor lijnkoeken was er door het koudere weder meer attentie, echter hoofdzakelijk voor loco. Termijnen mochten zich nog niet in de vermeerderde belangstelling verheugen.

SUIKER.

In sommige Oostelijke gedeelten van de Middelen-Europese bietsuikerdistricten heeft het droge vorsteweder het uitrooien van het gewas belemmerd en is ook tengevolge van gebrek aan neerslag gedurende de laatste maand het gewicht der suikerbieten afgenomen. Over het algemeen bestaat er echter voldoende reden tot tevredenheid en vertrouwt men in Duitschland, dat de laatste ramingen van 1.150.000/1.200.000 ton bereikt zullen worden. F. O. Licht vreest echter, dat niet de geheele opbrengst der velden tot suiker verwerkt zal worden en dat een niet onbelangrijk gedeelte der bieten ter bereiding van veevoeder naar de droogplaatsen zal gaan, waar men aan de landbouwers hogere prijzen betaalt. Volgens dezelfde bron zal Polen aan het einde der campagne ongeveer 60/70.000 tons ruwe suiker voor uitvoer ter beschikking hebben, waarvan reeds een gedeelte naar Frankrijk verkocht heet te zijn. De berichten over de campagne in dit land luiden eveneens gunstig, doch Frankrijk zal groote hoeveelheden moeten importeerden, ofschoon in de laatste maanden tengevolge van den hoogen wereldprijs de consumptie niet onbelangrijk afgenomen is. Uit ondervolgende statistiek blijkt, dat op September van de Europeesche landen na Engeland, Frankrijk den grootsten voorraad van suiker had.

De zichtbare voorraden waren nl.:

	1920	1919	1918	
Duitschland 1 Sept. ..	70.018	217.798	290.278	tons
Oostenrijk, Tsjecho-Slow.				
en Hongarije 1 Sept.	45.000*	230.000*	200.000*	„
Frankrijk 1 Sept. ..	75.885	8.058	10.418	„
Nederland 15 Oct. ..	15.720	4.723	7.415	„
België 1 „	12.627	20.336	34.102	„
Engeland 1 „	352.066	325.320	472.787	„
Totaal in Europa	571.316	806.235	1.015.000	tons
V. S. v. N. A. 7 Oct.	75.454	45.052	52.148	„
Cuba, alle hav. 23 Oct.	306.666	401.453	285.641	„
Totaal	953.436	1.252.740	1.352.789	tons

*) Voorloopig cijfer.

In Engeland heeft de Royal Commission den hoogste prijs voor vrije suiker t/m. 27 November vastgesteld op 96/- hetgeen eene verlaging beteekent van 24/-.

Op Java hebben na de reeds gemelde faillissementen de andere speculanten hunne October-posities zonder groote ongelukken kunnen liquideeren, hetgeen aan de markt een vaster aanzien gaf, vooral waar Australië en Britsch-Indië als koopers optraden. De prijs voor disponibile Superieur liep dientengevolge bij vrij belangrijke afdoeningen op tot f 35 f.o.b.

Het eigenaardige verschijnsel deed zich daarbij voor, dat in Amerika de markt verder terugliep en werd. Cuba-suiker reeds afgedaan tot 6½ cts. c. & f. New York, terwijl partijen witte Javasuiker door Amerika naar Europa herverkocht worden tot prijzen beneden de tegenwoordige Java-pariteit. De noteering voor Spot Centrifugals liep terug tot 7,53 cts., terwijl ook op de New Yorksche termijnmarkt eene gestadige prijsdaling plaats had tot 6,60 voor December, 6,58 Januari, 6,50 Maart, 6,60 Mei. Op Zaterdag j.l. werd eene kleine verbetering van prijzen voor termijnlevering gemeld.

Volgens courantenberichten verwacht men in Brazilië voor 1920/21 een recordoogst, terwijl de hooggespannen verwachtingen omtrent de ditjarige opbrengst in Argentinië niet vervuld schijnen te worden, aangezien volgens berichten uit planterskringen niet eens de eigen behoeften van het land gedekt kunnen worden, hetgeen men aan den voorbarigen uitvoer van groote hoeveelheden wijt.

KATOEN.

Marktbericht van de Heeren Sir Jacob Behrens & Sons, Manchester, d.d. 3 November 1920.

Gisteren waren de markten in Amerika wegens de presidentsverkiezing gesloten. Liverpool opende wat vaster met hogere prijzen, doch toen de vraag zich voorzien had, ging de vooruitgang weer verloren en was de markt gisteren weer flauwer. De slechte berichten van de industrie, de groote hoeveelheden katoen, die in zicht komen en het dure geld zijn alle factoren, die de markt drukken en de houders in het Zuiden verkoopen bij elke rijzing. Men hoort wel geruchten omtrent een voornemen om een gedeelte van den oogst terug te houden, doch zulks schijnt tot nu toe nog niet te zijn geschied. Wel zijn er nog zaken gedaan in Egyptische katoen, speciaal in Upper tegen vaste prijzen, terwijl de ontvangsten in Alexandrië slechts klein blijken te zijn, hetgeen echter geen invloed op de markt heeft. Er komen berichten uit Indië, dat de katoenoogst dit jaar belangrijk kleiner zal zijn dan die van verleden jaar.

In de vraag naar Amerikaansche garens is nog geen verbetering van beteekenis gekomen. Niettegenstaande de inkoop van de plaatselijke weverijen, zijn prijzen nog niet verbeterd en alleen boomen, die zeer sterk gedaald waren, zijn de laatste dagen iets vaster. Over het algemeen is de vraag niet zoo goed als verleden week en men kan nu grip koopen tegen de laagste prijzen, die toen werden aangomen, hoewel de meeste spinnerijen deze week slechts drie dagen werken. De exportvraag is wel iets beter, doch de meeste biedingen zijn nog beneden den momenteel markt-prijs. Voor Egyptisch garen bestaat wat meer belangstelling, speciaal voor de grovere nummers, maar de garens voor de naaigarenfabrieken worden geheel verwaarloosd en gaat hierin bijna niets om.

De doekmarkt is vrijwel onveranderd en over het algemeen iets vaster, daar er allerlei aanvragen binnengekomen zijn. Weliswaar zijn er nog niet veel zaken tot stand gekomen, maar men is algemeen van meening, dat de tegenwoordige basis wel veilig is en dat daarop zaken wel mogelijk zullen zijn. De ongunstige financiële toestand

houdt dikwijls nieuwe zaken tegen en vele exporteurs hebben groote moeilijkheden om hunne oude engagementen af te wikkelen, zoodat zij nog niet veel voor nieuwe zaken voelen.

27 Oct. 3 Nov.

27 Oct. 3 Nov.

Liverpoolnoteringen. T.T. op Indië 1/7³/₈ 1/7¹/₂
 F.G.F. Sakellaridis 43,00 43,00 T.T. op Hongkong 3/10 3/10³/₄
 G.F. No. 1 Oomra 9,25 9,25 T.T. op Shanghai. 5/2 5/2¹/₂

Noteringen voor Loco-Katoen.

(Middling Uplands).

	8 Nov. '20	1 Nov. '20	25 Oct. '20	8 Nov. '19	8 Nov. '18
New York voor Middling ..	20,45 c	22,50 c	22,50 c	40,— c	30.85 c
New Orleans voor Middling	19,25 c	20,50 c	20,50 c	40,50 c	30,38 c
Liverpool voor Fy Middling	16,39 d	17,74 d	18,23 d	26,30 d	23,42 d

Ontvangsten in, en uitvoeren van Amerikaansche havens.
 (In duizendtallen balen.)

	1 Aug. '20 tot 5 Nov. '20	Overeenkomstige perioden	
		1919	1918
Ontvangsten Gulf-Havens..	1417	977	1040
" Atlant. Havens	356	882	623
Uitvoer naar Gr. Brittannië	463	569	522
" " 't Vasteland.	687	598	473
" " Japan etc...			

* Voorraden in duizendtallen	5 Nov. '20	7 Nov. '19	8 Nov. '18
Amerik. havens.....	1162	1600	1300
Binnenland.....	1200	1044	1158
New York	?	101	126
New Orleans	?	435	324
Liverpool	828	650	221

1) Notering van 7 Nov. 1919. 2) Middling.

HUIDEN.

Bericht van de firma Grisar & Co.

Exotische huiden: Het tekort in de slachtingen bedraagt circa 800.000 stuks; men kan aannemen, dat voor het nieuwe seizoen de slachtingen eveneens zullen teruggaan aan La Plata.

Niettemin is de markt deze week ook kalm geweest; zij sluit alleszins met eenige levendigheid, die zich door belangstelling voor enkele loco-partijen 2e klasse huiden kenmerkt. Ook voor droge huiden op levering is wat meer belangstelling; de vraagprijzen der houders passen zich meer en meer aan de prijsideeën der koopers aan. Uit Buenos Aires bericht men den verkoop van 8000 Wilson Frigorifico's Ossehuiden, October-slachting, tegen een pariteit van 12½ d. per lb., c.i.f. Liverpool, aflagengewicht naar Liverpool. De Argentijnsche regeering heeft uitvoerrechten op gezouten huiden opgeheven.

Inlandsche huiden: Zonder kooplust. De houders zijn nog steeds niet bereid, hunne huiden in verhouding tot de Duitsche valuta en den prijsachteruitgang in Duitschland af te geven.

Wat Kalfsvellen betreft, kunnen wij berichten, dat Hollandische firma's in Noord-Amerika (V. S.) enkele partijen gezouten Chicago-kalfsvellen gekocht hebben en wel tegen 18/- d.i., ca. f 0,65 per ½ K.G., gezouten gewicht. Aan de abattoirs wordt voor f 5 per stuk gekocht.

RUBBER.

De afgelopen week gaf wederom lagere prijzen te zien, ofschoon deze tamelijk wel als nominaal te beschouwen zijn, aangezien zoo goed als geen transacties op basis daarvan plaats vinden.

Verkoopers hebben zich bijna alle teruggetrokken en zijn slechts afgevers op belangrijk hogere prijzen.

De noteringen zijn thans: einde vorige week

Prima Crêpe loco	f 1,60	f 1,65
Smoked Sheets loco	" 1,45	" 1,50
Prima Crêpe December	" 1,62 ¹ / ₂	" 1,70
Smoked Sheets December	" 1,47 ¹ / ₂	" 1,55
Prima Crêpe Januari/Maart ..	" 1,75	" 1,80
Smoked Sheets Januari/Maart ..	" 1,65	" 1,70

9 November 1920.

THEE.

(Opgave van den makelaar J. van Eck.)

Bericht van den afloop Theeveiling.

Aangeslagen in veiling:

18076	20/4 kn. Java thee
223	" Sumatra thee
2834	" Java thee, opgeh. in voorg. veilingen

Totaal 21333 20/4 kn. thee.

Aanbod 1 Januari tot heden	idem 1919
199139 kn. Java thee	157366 kn. Java thee
13144 „ Sumatra thee	5567 „ Sumatra thee

Totaal 202283 kn. thee. 162942 kn. thee.

De veiling had bij een flauwe stemming een zeer traag verloop; met uitzondering van eenige zeer gewilde partijtjes thee werd een groot gedeelte afgedaan onder taxatie, een uitzondering maakten een paar partijtjes werkelijk fraai bewerkte en prima thee, die bij levendige bieding belangrijk boven taxatie werden verkocht.

Van de opnieuw in veiling aangeboden 2834 kn. thee werden afgedaan 513 kn.

De eerstvolgende veiling zal plaats hebben op Donderdag 25 November e.k., aanbod circa 17000 kn. thee.

Amsterdam, 4 November 1920.

KOFFIE.

(Mededeeling van de Makelaars G. Duuring & Zoon, Kolff & Witkamp en Leonard Jacobson & Zonen).

Noteringen en voorraden.

Data	Rio		Santos		Wisselkoers
	Voorraad	Prijs No. 7	Voorraad	Prijs No. 4	
6 Nov. 1920	462.000	8.175	2.297.000	10.350	12 ¹ / ₄
30 Oct. 1920	420.000	7.750	2.305.000	9.950	12 ⁹ / ₁₆
23 „ 1920	457.000	8.025	2.371.000	9.450	12 ⁹ / ₄ 1)
6 Nov. 1919	413.000	12.150	1.939.000	17.500	15 ¹⁷ / ₃₂

Ontvangsten.

Data	Rio		Santos	
	Afgelopen week	Sedert 1 Juli	Afgelopen week	Sedert 1 Juli
6 Nov. 1920	62.000	1.070.000	231.000	4.285.000
6 Nov. 1919	46.000	920.000	62.000	2.288.000

1) Nominaal.

Statistiek der firma G. Duuring & Zoon.

Zichtbare voorraad op 1 November 1920, in duizenden balen.

	1920	1919	1918	1917	1913
Voorraad in Europa ..	2.036	2.416	942	2.938	6.193
Stoomend { Brazilië ..	888	483	194	539	1.247
{ Oost-Indië ..	—	60	?	?	29
n. Europa { Ver. Staten ..	—	—	—	—	7

Voorraad Ver. Staten	2.924	2.959	1.136	3.477	7.476
Stoomend { Brazilië ..	2.017	1.540	1.482	2.719	1.348
{ Oost-Indië ..	360	638	380	641	616
Ver. Staten { naar ..	?	?	?	?	42

Voorraad in Rio	5.301	5.137	2.998	6.837	9.482
„ „ Santos ..	420	478	895	567	440
„ „ Bahia ..	2.305	4.851	7.475	3.236	2.801
„ „ Bahia ..	27	28	61	67	47

Totaal..... 8.053 10.494 11.429 10.707 12.770

Op 1 October..... 7.982 10.418 11.277 10.163 12.181

Op 1 Juli 6.750 10.336 11.702 7.778 10.275

COPRA.

De markt was eerst flauw gestemd, doch sluit weder zeer vast. Speciaal voor stoomend blijft er voortdurend goede vraag bestaan.

Ned.-Ind. f.m.s. stoomend	f 65,50
„ Mixed „	„ 64,—
„ f.m.s. October/December afl. ..	„ 65,—
„ Mixed „ / „ ..	„ 63,—
„ f.m.s. November/Januari ..	„ 64,—
„ Mixed „ / „ ..	„ 62,50

9 November 1920.

METALEN.

Loco-Noteeringen te Londen:

Data	Ijzer Clev. No. 3	Koper Standard	Tin	Lood	Zink
8 Nov. 1920..	nom.	90.7/6	251.17/6	35.15/-	37.10/-
1 „ 1920..	nom.	91.2/6	266.15/-	35.17/6	38.-/-
10 Nov. 1919..	nom.	100.2/6	279.7/6	33.12/6	44.15/-
11 Nov. 1918..	nom.	122.-/-	330.-/-	30.-/-	52.-/-
17 Juli 1914..	51/4	61.-/-	145.15/-	19.-/-	21.10/-

VERKEERSWEZEN.

SCHEEPVAART.

GRAAN.

Data	Petro- grad Londen/ R dam	Odessa Rotter- dam	Atl. Kust Ver. Staten		San Lorenzo	
			Rotter- dam	Bristol Kanaal	Rotter- dam	Engel- land
1/6 Nov. 1920	—	—	13/6	13/6	85/-	85/-
25/30 Oct. 1920	—	—	13/6	13/6	95/-	95/-
3/8 Nov. 1919	—	—	1) f 75	2) 8/6	185/-	2) 65/-
4/9 Nov. 1918	—	—	—	50/-	—	225/-
Juli 1914	11 d.	7/3	1/11 1/4	1/11 1/4	12/-	12/-

KOLEN.

Data	Cardiff				Oostk. Engeland	
	Bor- deaux	Genua	Port Said	La Plata Rioier	Rotter- dam	Gothen- burg
1/6 Nov. 1920	25/-	30/-	37/6	40/-	—	—
25/30 Oct. 1920	—	—	—	—	—	—
3/8 Nov. 1919	52/6	75/-	70/-	50/-	f 10,-	Kr. 45
4/9 Nov. 1918	69/-	101/3	200/-	120/-	f 15,-	—
Juli 1914	fr. 7,-	7/-	7/3	14/6	3/2	4/-

DIVERSEN.

Data	Bombay West Europa (d. w.)	Birma West Europa (rijst)	Vladivo- stock West Europa	Chitt West Europa (salpeter)
1/6 November 1920..	77/6	110/-	—	100/-
25/30 October 1920..	80/-	112/6	—	—
3/8 November 1919..	120/-	175/-	—	235/-
4/9 November 1918..	275/-	500/-	—	190/-
Juli 1914..	14/6	16/3	25/-	22/3

1) Per ton stukgoed. 2) Voor Britsche schepen.

Graan Petrograd per quarter van 496 lbs. zwaar, Odessa per unit, Ver. Staten per quarter van 480 lbs. zwaar.

Overige noteeringen per ton van 1015 K.G.

Veertiendaagsch overzicht.

In de laatste maanden onthielden de United States Shipping Board-schepen zich van het concurreeren met booten in de wilde vaart voor transoceanische vrachten, daar zij met verlies voeren tegen de toen geldende cijfers. Het genoemde minimum van \$ 18.— naar West-Italië is niet bereikt, doch des ondanks is kort geleden besloten, de schepen van den Shipping Board weer in de open markt te doen concurreeren. Het resultaat van dit besluit is, dat zij beneden de geldende vrachten ladingen uit de markt zijn gaan nemen en de steenkolenvrachten van Amerika naar Europa ontzettend hebben gedrukt. Vele prompte booten zijn genoodzaakt geweest te volgen, zoodat er reeds voor \$ 9.— naar Rotterdam/Antwerpen is afgesloten. Deze overvloed van tonnage valt bovendien nog samen met een voor het oogenblik geringe vraag naar steenkolen in Scandinavië en Italië. Verdere cijfers zijn \$ 10.50 naar Fransch-Atlantische havens, \$ 11.50 naar West-Italië en naar La Plata \$ 12.50. Voor December-belading toonden bevrachters meer belangstelling en werden booten tegen iets hoogere cijfers afgesloten.

De graanvrachten van Noord-Amerika ondervonden nog niet direct den invloed van deze daling en noteerden 13/6 per qr. naar Rotterdam/Antwerpen en 16/- naar West-Italië.

De vrachten van La Plata zijn ook gedaald door de groote hoeveelheid prompte ruimte en de weinige vraag naar booten. De maismarkt is zeer slap in West-Europa

en vooral in Engeland, hetgeen terstond op de La Plata-vrachten zijn invloed doet gevoelen. De laatst afgesloten vrachten voor maïs waren ongeveer 85/- van Up River naar U. K./Continent (Bordeaux-Hamburg).

In het Oosten zijn de vrachten ook iets flauwer, alhoewel Bombay nog 85/- noteert on deadweight, terwijl tarwe van Australië op 150/- per ton blijft gehandhaafd. In Karachi konden bevrachters echter op basis van 75/- slagen.

Ook in het oostelijk gedeelte der Middellandsche Zee blijven de vrachten vast. De vracht van Alexandrië naar Londen/Hull blijft 37/6 per 60 ft³.

De ertsvrachten waren tamelijk vast door schaarschte van booten.

Nu de staking in de kolenmijnen in Groot-Britannië voorbij is, zijn vele booten in Zuid-Wales bevracht, echter tegen betrekkelijk lage cijfers, zooals Cardiff-Rouaan 22/6, Cardiff-Nantes 25/-, Cardiff-Gibraltar 20/-. Wanneer de druk van het groote aantal prompte booten voorbij is, zal men waarschijnlijk wel weer eenige verbetering in deze vrachten kunnen verwachten.

RIJNVAART.

Week van 1 tot 8 November 1920.

In de afgelopen week was het water op den Rijn voortdurend vallend. Zoowel het verkeer van de Ruhr opwaarts, als het verkeer tusschen Rotterdam en Ruhrort hadden hieronder zeer te lijden; toch is de waterstand op de Waal nog altijd veel gunstiger dan op het Deutsche gedeelte van den Beneden-Rijn.

Van de Ruhr naar Rotterdam werd in de afgelopen week op Meter 2.15 afgeladen, terwijl de schepen van Ruhrort naar Mannheim slechts met een diepgang van ongeveer Meter 1.50 de reis konden volbrengen. Cauber Pegel noteerde aan het einde dezer berichtsweek Meter 1.—

Het sleeploon Rotterdam—Ruhrort werd genoteerd volgens het 160/180-cents-tarief. Voor reizen naar den Boven-Rijn werden schepen tegen een daghuur van 7 cents per ton aangenomen en voorts erts van Rotterdam naar de Ruhrhavens werd gemiddeld f 2,50 per last met ¼ lostijd betaald.

Antwerpen. In Antwerpen werden schepen voor reizen naar de verschillende Rijnstations gecharterd tegen 30/35 centimes per ton per dag.

Ruhrort. Het sleeploon Ruhrort-Mannheim bedroeg Mk. 50.— per ton en van Mannheim naar Straatsburg eveneens Mk. 50.—. Aan het einde der week werd een paar Mark meer betaald.

De scheepshuren voor reizen van Ruhrort naar den Boven-Rijn bedroegen gemiddeld Mk. 1.— per ton per dag. De vracht voor exportkolen, die in het begin der week nog met f 1,40 per ton met vrij sleepen werd genoteerd, liep in de tweede helft der week op tot f 1,75 per ton met vrij sleepen.

INKLARINGEN.

VLISSINGEN.

Landen van herkomst	October 1920		October 1919	
	Aantal schepen	Bruto M ³ .	Aantal schepen	Bruto M ³ .
Binnenl. havens	2	28.221	1	19.991
Groot-Britannië	31	196.942	25	156.717
Rusland-Oostz.h.	—	—	1	2.813
België	1	1.242	1	1.359
Portugal	2	833	—	—
Levant 1)	2	628	10	4.764
Roemenië, Bul- garije 2)	6	3.126	15	3.640
Totaal	44	230.992	53	189.284
Nationaliteit.				
Nederlandsche ..	35	227.542	37	181.526
Britsche	1	1.242	4	1.439
Duitsche	5	793	1	2.813
Belgische	2	1.063	10	2.230
Fransche	1	352	—	—
Zweedsche	—	—	1	1.276
Totaal	44	230.992	53	189.284

1) Bijleggers 2) Zeesleepbooten.

(B. Stofkoper.)

DE TWENTSCHE BANK

AMSTERDAM - ROTTERDAM - 's-GRAVENHAGE - DORDRECHT - UTRECHT - ZAANDAM

Maandstaat op 31 October 1920

DEBET

Aandeelhouders nog te storten	f	1.784.700,—	
Deelneming in de firma's:			
B. W. BLIJDENSTEIN & Co., te Londen;			
B. W. BLIJDENSTEIN Jr., te Enschede;			
LEDEBOER & Co., te Almelo, f 7.503.125,—, waarvan in			
geld gestort	„	5.953.125,—	
Deelneming in beviende Bankinstellingen f 6.488.012,74, waar-			
van in geld gestort	„	4.830.212,74	
			f 12.568.037,74
Fondsen van Aandeelhouders			
te Amsterdam, Rotterdam, 's-Gravenhage en Utrecht	f	38.295.450,—	
Fondsen door ons gedeponeed voor rekening van beviende			
instellingen	„	6.207.800,—	
			„ 44.503.250,—
Kassa, Wissels en Coupons			„ 59.592.793,54½
Nederlandsche Schatkistbiljetten en Schatkistpromessen			„ 9.301.000,—
Saldo's bij Bankiers:			
beschikbaar voor eigen gebruik	f	5.458.247,32	
voor rekening van derden	„	35.273.828,93	
			„ 40.732.076,25
Prolongatiën gegeven			„ 12.977.523,88
Eigen Fondsen en Syndicaten			„ 7.613.342,33
Credietvereniging	f	74.054.250,68	
Af: loopende Promessen	„	9.200.000,—	
			„ 64.854.250,68
Voorschotten tegen Onderpand of Borgtocht en Saldo's Rek. Crt.	f	85.674.322,18	
Af: loopende Promessen	„	9.052.500,—	
			„ 76.621.822,18
Voorschotten op Consignatiën			„ 3.854.883,07
Gebouwen en Safe-Deposit			„ 3.653.209,48
			„ 70.475.705,25
			„ 1.221.789,31½
			„ 54.516.536,87
			„ 5.679.800,—
			„ 1.924.583,26½
			„ 134.750.510,53½
			„ 1.700.000,—
			„ 926.384,17
			„ 33.185.945,93
			„ 4.390.469,93
			„ 37.476.354,03
			„ 1.221.789,31½
			„ 54.516.536,87
			„ 5.679.800,—
			„ 1.924.583,26½
			„ 134.750.510,53½
			„ 1.700.000,—
			„ 926.384,17
			„ 33.185.945,93
			„ 4.390.469,93
			„ 37.476.354,03
			„ 1.221.789,31½
			„ 54.516.536,87
			„ 5.679.800,—
			„ 1.924.583,26½
			„ 134.750.510,53½
			„ 1.700.000,—
			„ 926.384,17
			„ 33.185.945,93
			„ 4.390.469,93
			„ 37.476.354,03
			„ 1.221.789,31½
			„ 54.516.536,87
			„ 5.679.800,—
			„ 1.924.583,26½
			„ 134.750.510,53½
			„ 1.700.000,—
			„ 926.384,17
			„ 33.185.945,93
			„ 4.390.469,93
			„ 37.476.354,03
			„ 1.221.789,31½
			„ 54.516.536,87
			„ 5.679.800,—
			„ 1.924.583,26½
			„ 134.750.510,53½
			„ 1.700.000,—
			„ 926.384,17
			„ 33.185.945,93
			„ 4.390.469,93
			„ 37.476.354,03
			„ 1.221.789,31½
			„ 54.516.536,87
			„ 5.679.800,—
			„ 1.924.583,26½
			„ 134.750.510,53½
			„ 1.700.000,—
			„ 926.384,17
			„ 33.185.945,93
			„ 4.390.469,93
			„ 37.476.354,03
			„ 1.221.789,31½
			„ 54.516.536,87
			„ 5.679.800,—
			„ 1.924.583,26½
			„ 134.750.510,53½
			„ 1.700.000,—
			„ 926.384,17
			„ 33.185.945,93
			„ 4.390.469,93
			„ 37.476.354,03
			„ 1.221.789,31½
			„ 54.516.536,87
			„ 5.679.800,—
			„ 1.924.583,26½
			„ 134.750.510,53½
			„ 1.700.000,—
			„ 926.384,17
			„ 33.185.945,93
			„ 4.390.469,93
			„ 37.476.354,03
			„ 1.221.789,31½
			„ 54.516.536,87
			„ 5.679.800,—
			„ 1.924.583,26½
			„ 134.750.510,53½
			„ 1.700.000,—
			„ 926.384,17
			„ 33.185.945,93
			„ 4.390.469,93
			„ 37.476.354,03
			„ 1.221.789,31½
			„ 54.516.536,87
			„ 5.679.800,—
			„ 1.924.583,26½
			„ 134.750.510,53½
			„ 1.700.000,—
			„ 926.384,17
			„ 33.185.945,93
			„ 4.390.469,93
			„ 37.476.354,03
			„ 1.221.789,31½
			„ 54.516.536,87
			„ 5.679.800,—
			„ 1.924.583,26½
			„ 134.750.510,53½
			„ 1.700.000,—
			„ 926.384,17
			„ 33.185.945,93
			„ 4.390.469,93
			„ 37.476.354,03
			„ 1.221.789,31½
			„ 54.516.536,87
			„ 5.679.800,—
			„ 1.924.583,26½
			„ 134.750.510,53½
			„ 1.700.000,—
			„ 926.384,17
			„ 33.185.945,93
			„ 4.390.469,93
			„ 37.476.354,03
			„ 1.221.789,31½
			„ 54.516.536,87
			„ 5.679.800,—
			„ 1.924.583,26½
			„ 134.750.510,53½
			„ 1.700.000,—
			„ 926.384,17
			„ 33.185.945,93
			„ 4.390.469,93
			„ 37.476.354,03
			„ 1.221.789,31½
			„ 54.516.536,87
			„ 5.679.800,—
			„ 1.924.583,26½
			„ 134.750.510,53½
			„ 1.700.000,—
			„ 926.384,17
			„ 33.185.945,93
			„ 4.390.469,93
			„ 37.476.354,03
			„ 1.221.789,31½
			„ 54.516.536,87
			„ 5.679.800,—
			„ 1.924.583,26½
			„ 134.750.510,53½
			„ 1.700.000,—
			„ 926.384,17
			„ 33.185.945,93
			„ 4.390.469,93
			„ 37.476.354,03
			„ 1.221.789,31½
			„ 54.516.536,87
			„ 5.679.800,—
			„ 1.924.583,26½
			„ 134.750.510,53½
			„ 1.700.000,—
			„ 926.384,17
			„ 33.185.945,93
			„ 4.390.469,93
			„ 37.476.354,03
			„ 1.221.789,31½
			„ 54.516.536,87
			„ 5.679.800,—
			„ 1.924.583,26½
			„ 134.750.510,53½
			„ 1.700.000,—
			„ 926.384,17
			„ 33.185.945,93
			„ 4.390.469,93
			„ 37.476.354,03
			„ 1.221.789,31½
			„ 54.516.536,87
			„ 5.679.800,—
			„ 1.924.583,26½
			„ 134.750.510,53½
			„ 1.700.000,—
			„ 926.384,17
			„ 33.185.945,93
			„ 4.390.469,93
			„ 37.476.354,03
			„ 1.221.789,31½
			„ 54.516.536,87
			„ 5.679.800,—
			„ 1.924.583,26½
			„ 134.750.510,53½
			„ 1.700.000,—
			„ 926.384,17
			„ 33.185.945,93
			„ 4.390.469,93
			„ 37.476.354,03
			„ 1.221.789,31½
			„ 54.516.536,87
			„ 5.679.800,—
			„ 1.924.583,26½
			„ 134.750.510,53½
			„ 1.700.000,—
			„ 926.384,17
			„ 33.185.945,93
			„ 4.390.469,93
			„ 37.476.354,03
			„ 1.221.789,31½
			„ 54.516.536,87
			„ 5.679.800,—
			„ 1.924.583,26½
			„ 134.750.510,53½
			„ 1.700.000,—
			„ 926.384,17
			„ 33.185.945,93
			„ 4.390.469,93
			„ 37.476.354,03
			„ 1.221.789,31½
			„ 54.516.536,87
			„ 5.679.800,—
			„ 1.924.583,26½
			„ 134.750.510,53½
			„ 1.700.000,—
			„ 926.384,17
			„ 33.185.945,93
			„ 4.390.469,93
			„ 37.476.354,03
			„ 1.221.789,31½
			„ 54.516.536,87
			„ 5.679.800,—
			„ 1.924.583,26½
			„ 134.750.510,53½
			„ 1.700.000,—
			„ 926.384,17
			„ 33.185.945,93
			„ 4.390.469,93
			„ 37.476.354,03
			„ 1.221.789,31½
			„ 54.516.536,87
			„ 5.679.800,—
			„ 1.924.583,26½
			„ 134.750.510,53½
			„ 1.700.000,—
			„ 926.384,17
			„ 33.185.945,93
			„ 4.390.469,93
			„ 37.476.354,03
			„ 1.221.789,31½
			„ 54.516.536,87
			„ 5.679.800,—
			„ 1.924.583,26½
			„ 134.750.510,53½
			„ 1.700.000,—
			„ 926.384,17
			„ 33.185.945,93
			„ 4.390.469,93
			„ 37.476.354,03
			„ 1.221.789,3